

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845,
el. p. kanc@eimin.lt, <http://eimin.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2022-05-

Nr. (4.6-82Mr)-

į 2022-05-17

Nr. (66)-D8(E)-2685

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija išnagrinėjo pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimo Nr. 972 „Dėl Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas) ir teikia šias pastabas bei pasiūlymus.

1. Atkreipiame dėmesį, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 punktu, kiekybiniai apribojimai laikytini vertinamaisiais reikalavimais pagal 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje ir turi būti notifikuoti Europos Komisijai per Vidaus rinkos informacinę sistemą (IMI), pagrindžiant nustatomo (keičiamo) reikalavimo atitiktį būtinumo, proporcingumo ir nediskriminavimo principams. Atsižvelgiant į tai prašome, vadovaujantis Pranešimų ir informacijos apie nustatomus įsisteigimo arba nustatomus ar panaikinamus paslaugų teikimo laisvei taikomus reikalavimus teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 1389 „Dėl pranešimų ir informacijos apie nustatomus įsisteigimo arba nustatomus ar panaikinamus paslaugų teikimo laisvei taikomus reikalavimus teikimo“ nustatyta tvarka, pateikti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai užpildytą pranešimo A formą dėl kiekybinio apribojimo – maksimalaus galimo pirkti žaliavinės medienos kiekio nustatymo medienos pirkėjams.

2. Projektu keičiamo Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 18¹.2 papunktyje yra nustatoma, kad maksimalus galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis apskaičiuojamas kaip vidutinis per kalendorinį pusmetį pardavėjo konkrečiam pirkėjui pagal pusmetines sutartis perduotas žaliavinės medienos kiekis, padidintas 10 procentų, skaičiuojant pagal Tvarkos aprašo 7.6 punktą paskelbtus duomenis už paskutinius 4 kalendorinius pusmečius iki aukciono vykdymo

kalendorinio pusmečio pradžios, tačiau bet kuriuo atveju ne mažesnis kaip 1000 ktm. Nėra aišku, kaip būtų vertinamas vidutinis per kalendorinį pusmetį pardavėjo konkrečiam pirkėjui pagal pusmetines sutartis perduotas žaliavinės medienos kiekis, jei pirkėjas dalyvavo aukcionuose trumpiau negu 4 kalendorinius pusmečius arba yra pirkęs medieną ilgą laiką, tačiau bent vieną iš paskutinių 4 kalendorinių pusmečių aukcione nedalyvavo.

3. Pažymėtina, kad iš Projekto nuostatų neaišku, ar aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti gali dalyvauti nauji pirkėjai, kurie neturi žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, ar jiems tiesiog maksimalus galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis nenustatomas ir pirkimas neribojamas. Jei Projektu iš esmės siekiama nustatyti draudimą pirkti žaliavinę medieną aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti naujiems pirkėjams, kurie neturi žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių ir nusipirktą medieną planuoja, pavyzdžiui, perparduoti, tai yra ribojamas jų įėjimas į rinką. Tuo tarpu pirkėjams, kurie jau yra pirkę medieną ilgiau negu paskutinius 4 kalendorinius pusmečius, toks apribojimas netaikomas ir jie savo nuožiūra gali panaudoti įsigytą medieną. Pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalį viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant įstatymų reikalavimus. Aprašo 18¹ papunkčio nuostatos turėtų būti įvertintos dėl jų atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsniui.

4. Aprašo 18^{1.3} papunktyje siūloma nustatyti, kad jeigu pirkėjas įgijo naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, leidžiančių jam perdirbti papildomą žaliavinės medienos kiekį arba pradėti perdirbti žaliavinę medieną, jis turi EMPS administratoriui pateikti pirkėjo vadovo patvirtintą informaciją apie naujais žaliavinės medienos perdirbimo įrenginiais prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį ir ši informacija turi būti papildomai patvirtinta nepriklausomo finansų srities auditoriaus. Pažymėtina, kad šiuo naujai nustatomu reikalavimu ūkio subjektams yra didinama administracinė našta. Atsižvelgiant į tai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. balandžio 6 d. nutarimu Nr. 333 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimo Nr. 4 „Dėl Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ ir juo patvirtinta Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodika, prašome įvertinti pinigine išraiška Nutarimo projektu sukeliama administracinės naštos pokytį ūkio subjektams ir Teisės aktu sukeliama arba teisės akto projektu galimų sukelti ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaitą pateikti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai išvadoms gauti.

5. Atkreipiame dėmesį, kad nėra aišku, kodėl yra reikalaujama, kad pirkėjo teikiama EMPS administratoriui informacija apie naujais žaliavinės medienos perdirbimo įrenginiais prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį būtų patvirtinta auditoriaus, ir ar šis reikalavimas yra būtinas ir proporcingas. Abejotina, ar finansų srities auditorius turėtų pakankamą kompetenciją įvertinti ir patvirtinti technologinių įrenginių pajėgumus (našumą). Prašome lydimajame medžiagoje pagrįsti šio reikalavimo būtinumą ir proporcingumą.

Ekonomikos ir inovacijų viceministrė

Ieva Valeškaitė

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijai

2022-05-23 Nr. 01

Dėl „prekybos valstybiniuose miškuose
pagaminta žaliavine mediena ir miško
kirtimo liekanomis tvarkos aprašo“
(2017 m. lapkričio 30 d. nutarimas nr. 972)
pakeitimo projekto

Vertinant teikiamą Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimo Nr. 972 „Dėl Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ nutarimo pakeitimo projektą, teikiame šias asociacijos pastabas:

1. Siekiant kuo didžiausios naudos šalies ekonomikai (darbo vietų palaikymo + pridėtinės vertės kūrimo šalyje – tai yra didesnių mokesčių į šalies biudžetą), manome, kad pirminiame aukciono etape turėtų dalyvauti tik Lietuvos Respublikos medienos perdirbėjai (tai yra gamybinės įmonės).
2. Manome, kad projekto 18^{1.2} punkto tekstas nepagrįstai sudaro palankesnės sąlygos asmenims, kurie per paskutinį 2 metų laikotarpį laimėjo aukcionus ir nupirko atitinkamus kiekius medienos. Tačiau pirkėjams su realiais gamybiniais pajėgumais, kurie pirko medieną iš privačių miško savininkų arba dalyvavo aukcionuose, bet jų nelaimėjo, sudaromos nepagrįstos kliūtys.
3. Manome, kad projekto 18^{1.3} punkto tekstas taipogi prieštarauja Konkurencijos įstatymui ir sudaro išskirtinės sąlygos pirkėjams, kurie įsigijo naujus medienos perdirbimo įrenginius, prieš tuos, kurie tokius įrenginius jau turi, bet dar nėra įsigiję medienos per EMPS. Be to, nenumatyta, kad galioja tik naujieji pajėgumai Lietuvoje, tikrinimo procedūra užsienyje ir atsakomybė už neteisingų duomenų pateikimą.
4. Siūlome tobulinti tvarkos aprašo projektą koreguojant 18¹ punkto redakciją:

18^{1.2}. nustatant žaliavinės medienos aukcioną pusmetinėms sutartims sudaryti laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą atsižvelgiama į pirkėjams taikomą maksimaliai galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį.

Jis nustatomas pagal perdirbėjo deklaruotą gamybinį pajėgumą (ar pirkėjo realiai perdirbtą žaliavinės medienos pusmetinį kiekį, kuris galėtų būti patvirtintas pagal pirkėjo EMPS administratoriui pateiktą ir pirkėjo vadovo patvirtintą informaciją apie žaliavinės medienos perdirbimo įrenginiais perdirbtą žaliavinės medienos pusmetinį kiekį. Ši informacija turi būti papildomai patvirtinta nepriklausomo finansų srities auditoriaus. Nepriklausomo finansų srities auditoriaus patvirtinimas rengiamas pagal EMPS administratoriaus parengtą ir EMPS administratoriaus interneto svetainėje paskelbtą užduotį nepriklausomiems auditoriams atlikti sutartas procedūras.“), tačiau bet kuriuo atveju ne mažesnis kaip 1000 ktm. Maksimalus

EPAL Nacionalinis komitetas Baltijos šalyse, Petkeliškių g. 23, Čiurlių km., Veiverių sen., Prienų raj.,

LT-59291, Lietuva; Kodas juridinių asmenų registre: 301450537

Bankas: Swedbank AB, A/s LT587300010105208607, Banko kodas 73000

tel: 861688011, el.p.: info@europallets.lt, el.svetainė : www.europallets.lt

Adresas korespondencijai: Blindžių g. 21-3, LT-08111 Vilnius

galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis netaikomas vykdant pakartotinius žaliavinės medienos aukcionus pusmetinėms sutartims sudaryti.

18^{1.3}. jeigu pirkėjas įgyjo naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, leidžiančių jam Lietuvoje perdirbti papildomą žaliavinės medienos kiekį arba pradėti perdirbti žaliavinę medieną – pirmus 24 mėnesius nuo tokių įrenginių įrengimo dienos, nustatant jam maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį pagal Tvarkos aprašo 18^{1.2} papunktį, yra atsižvelgiama į tokių įrenginių per kalendorinį pusmetį prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį (t. y. prognozuojamas per kalendorinį pusmetį perdirbti žaliavinės medienos kiekis pridedamas prie pagal Tvarkos aprašo 18^{1.2} papunktį nustatyto maksimalaus galimo pirkti žaliavinės medienos kiekio). Prognozuojamas papildomai perdirbti žaliavinės medienos kiekis nustatomas pagal pirkėjo EMPS administratoriui pateiktą ir pirkėjo vadovo patvirtintą informaciją apie naujais žaliavinės medienos perdirbimo įrenginiais prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį, ši informacija turi būti papildomai patvirtinta nepriklausomo finansų srities auditoriaus. Nepriklausomo finansų srities auditoriaus patvirtinimas rengiamas pagal EMPS administratoriaus parengtą ir EMPS administratoriaus interneto svetainėje paskelbtą užduotį nepriklausomiems auditoriams atlikti sutartas procedūras.“

Pagarbiai,

EPAL Nacionalinio komiteto Baltijos šalyse
Vykdantysis direktorius

Janas Likšo

Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijai

A. Jakšto g. 4, Vilnius

LT-01105

info@am.lt

donatas.vaikasas@am.lt

2022 m. gegužės 24 d. Nr. 14

Kopija:

Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai

Jogailos g. 14, Vilnius

LT-01116

taryba@kt.gov.lt

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO NR. 972 PAKEITIMO PROJEKTO

Gerbiamieji,

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 972 „Dėl Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – **Nutarimas**) yra patvirtintas prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašas.

2022 m. gegužės 17 d. teisės aktų projektų informacinėje sistemoje buvo užregistruotas Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos miškų politikos grupės parengtas Nutarimo pakeitimo projektas (Registracijos Nr. 22-7680) (toliau – **Projektas**). Teisės aktų projektų informacinėje sistemoje numatyta, jog nuo 2022 m. gegužės 17 d. projektas pateiktas derinti suinteresuotoms institucijoms ir visuomenei.

Projekto autoriai nurodo, jog esminis Projekto pasiūlymas – pakeisti aukciono ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti rezultatų nustatymo tvarką. Projekto lydraštyje būtinybė keisti šiuo metu galiojančią tvarką grindžiama aplinkybe, jog Europos Sąjungai skyrus sankcijas Rusijai ir Baltarusijai dėl vykdomos agresijos prieš Ukrainą, didėja vietinės medienos paklausa, auga kainos ir tai daro poveikį medienos pramonei.

Remiantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 16 str. 2 d., Lietuvos Respublikos Konkurencijos įstatyme (toliau – **Konkurencijos įstatymas**) numatytais atvejais, teisės aktų projektų rengėjai privalo atlikti poveikio konkurencijai vertinimą. Konkurencijos įstatymo 4¹ str. 1 d. įtvirtina, jog toks vertinimas turi būti atliekamas, kai teisės akto projektas gali paveikti konkurenciją, pavyzdžiui, apribodamas ūkio subjektų galimybes vykdyti ūkinę veiklą, nustatant ribotą ūkio subjektų, galinčių vykdyti tam tikrą ūkinę veiklą, skaičių, reikšmingai padidinant ūkio subjektų, siekiančių įeiti į rinką arba išeiti iš rinkos, kaštus ir t. t.

Pačiame Projekto lydraštyje, aiškinant Projekto priežastis, nurodoma, kad „išskirtinės rinkos sąlygos gali lemti didesnę naujų pirkėjų dalyvavimą šalies medienos prekybos aukcionuose, intervencines ar spekuliacines kainas, iškreipti rinką“, kitaip tariant, **suprantame, kad pakeitimų tikslas – riboti tam tikrų pirkėjų dalyvavimą prekybos aukcionuose, kas akivaizdu gali turėti ir neigiamos įtakos konkurencijai.**

UAB „IKEA Industry Lietuva“ (toliau – **IKEA**) yra trečias didžiausias medienos perdirbėjas Lietuvoje bei antras didžiausias medienos perdirbėjas, naudojantis žemos kokybinės klasės medieną (t.y. malkas, plokščių medieną, popiermedžius) aukštos pridėtinės vertės produktų gamybai. IKEA susipažinusi su pateiktu Projektu ir atsižvelgdama į tai, jog Projektu numatomas teisinio reguliavimo pakeitimas gali daryti didelę neigiamą įtaką sąžiningai konkurencijai žaliavinės medienos prekybos rinkoje bei nepagrįstai apriboti IKEA galimybes apsirūpinti žaliavine mediena ir taip **turėti ženklios neigiamos įtakos IKEA veiklai**, šiuo teikia pastabas Projektui.

A. Dėl palankesnių sąlygų asmenims, kurie per pastaruosius keturis kalendorinius pusmečius yra laimėję aukcionus ir įsigiję atitinkamus kiekius medienos

Projekto 6 punktu siekiama papildyti Nutarimą 18¹.2 punktu, kuriuo būtų įtvirtinta nuostata, numatanti, jog nustatant žaliavinės medienos aukcioną pusmetinėms sutartims sudaryti laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą atsižvelgiama į pirkėjams taikomą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį, kuris nustatomas kaip vidutinis per kalendorinį pusmetį pardavėjo konkrečiam pirkėjui pagal pusmetines sutartis perduotas žaliavinės medienos kiekis, padidintas 10%. Projekto autoriai nurodo, jog „projekte numatyti pakeitimai <...> sudarys galimybę apsirūpinti mediena nuolatiniais jos pirkėjams“.

IKEA vertinimu, toks teisinis reguliavimas yra nepagrįstas bei prieštarauja sąžiningos konkurencijos principams, atsižvelgiant į žemiau pateikiamus argumentus.

Pirma, Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – **Konstitucija**) 46 straipsnyje nustatyta, jog „Lietuvos ūkis grindžiamas privačios nuosavybės teise, asmens ūkinės veiklos laisve ir iniciatyva“, „valstybė reguliuoja ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei“, o įstatymas „saugo sąžiningos konkurencijos laisvę“. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą pažymėjo, kad sąžiningos konkurencijos apsauga yra pagrindinis būdas užtikrinti asmens ir visuomenės interesų darną reguliuojant ūkinę veiklą, sukurti ūkio, kaip sistemos, savireguliaciją, skatinančią optimaliai paskirstyti ekonominius išteklius, veiksmingai juos panaudoti, didinti ekonominį augimą ir kelti vartotojų gerovę. Konstitucijos nuostata, kad įstatymas saugo sąžiningos konkurencijos laisvę, reiškia įpareigojimą įstatymų leidėjui įstatymais nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad nebūtų monopolizuojama gamyba ir rinka, būtų užtikrinta sąžiningos konkurencijos laisvė ir būtų numatytos priemonės bei būdai jai apsaugoti. Reguluodama ūkinę veiklą, valstybė privalo paisyti konstitucinio ūkio subjektų lygiateisiškumo reikalavimo, antraip ūkinės veiklos teisinio reguliavimo nebūtų galima laikyti tarnaujančiu bendrai tautos gerovei (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2009 m. kovo 2 d., 2015 m. sausio 15 d. nutarimai).

Projektu siūlomu teisiniu reguliavimu siekiama nustatyti kriterijus, kuriuos galėtų atitikti ribotas skaičius ūkio subjektų, pastariesiems suteikiant pirmenybės teisę įsigyti aukcionuose parduodamą valstybei nuosavybės teise priklausančią žaliavinę medieną. Taigi, Projektas atitinkamai ūkio subjektų grupei suteiktų palankesnes sąlygas lyginant su kitais ūkio subjektais įsigyti žaliavinę medieną, tokiu būdu užtikrinant jiems ilgalaikį, pastovų žaliavinės medienos tiekimą, reikalingą tokių ūkio subjektų vykdomai ūkinei veiklai vykdyti.

Antra, Remiantis Lietuvos Respublikos Konkurencijos tarybos (toliau – **Konkurencijos taryba**) sprendimų poveikio konkurencijai vertinimo gairėmis (toliau – **Gairės**), teisės akto projekto rengėjai turi identifikuoti konkretų tikslą, kurio siekiama nauju reguliavimu ir įvertinti galimas alternatyvas (Gairių 4–7 p.). Gairių 6.1 ir 6.2 p. detalizuoja, jog „<...> *Sprendimo tikslo nustatymas leidžia numatyti, kokių priemonių turi būti imamasi nustatytiems tikslams įgyvendinti, įvertinti, kokios priemonės yra racionaliausios bei proporcingiausios nustatytiems tikslams pasiekti, bei įvertinti galimą sprendimo poveikį konkurencijai. <...> Rengiamo sprendimo tikslas turi būti aiškiai susijęs su iškelta problema ir numatyti proporcingus iškeltos problemos sprendimo būdus.*“ Projekto lydraštyje nurodoma, jog naujų dalyvių aukcionuose ribojimai būtini tam, jog užkirsti kelią intervencinėms ar spekuliacinėms medienos kainoms, rinkos iškreipimui. Vis dėlto, nėra numatomos jokios priemonės, kurios ir užtikrintų, kad rinkos dalyvių įsigyta mediena bus panaudota pirkėjų gamyboje, o ne parduodama kitiems Lietuvoje ar kitose valstybėse veikiantiems medienos perdirbėjams. Taigi, akivaizdžiai konkurenciją ribojančiu Projektu netgi nėra tinkamai įgyvendinami tikslai, kurių siekiama ir galima pagrįstai abejoti jų racionalumu ir proporcingumu.

Trečia, Projekto autorių argumentai, jog numatomi pakeitimai sudarys galimybę apsirūpinti mediena nuolatiniais jos pirkėjams yra visiškai nepagrįsti. Šį teiginį pailiustruoti galima IKEA pavyzdžiu. Metinis IKEA žaliavinės medienos poreikis – 750 000 m³ per metus. Apie 35% nurodyto poreikio 2017–2022 m. laikotarpiu įmonė įsigijo iš VI Valstybinės miškų urėdijos (toliau – **VI VMU**), kuri yra strateginė medienos tiekėja IKEA vykdomoje veikloje. Svarbu pažymėti, jog per paskutinius keturis kalendorinius pusmečius IKEA didžiąją dalį medienos (466 000 m³) iš VI VMU įsigijo pagal ilgalaikes medienos pirkimo-pardavimo sutartis, užtikrindama savalaikį medienos atsiėmimą ir atsiskaitymą už įsigytas žaliavas. Nepaisant to, Projektu siūlomais pakeitimais įmonių sudarytų ilgalaikių sutarčių pagrindu įsigytos žaliavinės medienos kiekis yra visiškai nevertinamas. Aptariamam reguliavimu būtų sukuriama išskirtinės teisės atskirai ūkio subjektų grupei aukcione įsigyti parduodamą žaliavinę medieną vien dėl medienos įsigijimo būdo, kuriuo jie apsirūpindavo mediena praeityje. Tai leidžia daryti išvadą, jog Projekte numatytu teisiniu reguliavimu nesiekiama realiai sukurti galimybę mediena apsirūpinti nuolatiniais jos pirkėjams, tačiau yra sudaromos išskirtinės sąlygos valstybinę medieną įsigyti konkrečią sutarčių rūšį ar rūšis anksčiau pasirinkusiems rinkos dalyviams.

Remiantis Gairių 9.1 p., teisės aktų projektų rengėjai turi įvertinti, ar „*sprendimas turės ar gali turėti įtakos ūkio subjektų galimybėms įeiti į rinką, joje išlikti ar iš jos išeiti. Jei sprendimas riboja ūkio subjektų skaičių ir (arba) įvairovę, kyla grėsmė, jog jis darys neigiamą įtaką konkurencijai rinkoje*“. Konkurencijos taryba savo praktikoje yra konstatavusi, kad veiklos

reglamentavimas, paremtas istoriniais duomenimis, gali būti ydingas ir riboti konkurenciją. Pavyzdžiui, viename iš savo nutarimų Konkurencijos taryba yra nurodžiusi, kad žvejybos kvotų skirstymo tvarka, kuri buvo paremta istoriniais žuvų sugavimo rodikliais taip pat lėmė skirtingų konkurencijos sąlygų sudarymą, nes dėl nustatytos žvejybos kvotų Baltijos jūroje apskaičiavimo tvarkos, ūkio subjektai, kurie turėjo didesnius istorinius žuvų sugavimo rodiklius, galėjo išlaikyti savo žvejybos kvotų dalį ir išvengti kitų ūkio subjektų konkurencijos¹.

Taigi, IKEA vertinimu, Projektu siūlomas reguliavimas, kuriuo asmenims, kurie per pastaruosius keturis kalendorinius pusmečius yra laimėję pusmetinius aukcionus ir įsigiję atitinkamus kiekius medienos, būtų sudaromos palankesnės sąlygos veikti rinkoje, būtų diskriminuojantis, nepagrįstas sąžiningos konkurencijos principais.

Ketvirta, svarbu pažymėti ir tai, jog Projektas yra nesuderinamas su teisėtų lūkesčių apsaugos principu, konstituciniais teisinio aiškumo ir apibrėžtumo principais. Teisinis reguliavimas, suteikiantis tam tikras lengvatas, tačiau nenumatantis jokio tokių lengvatų pereinamojo laikotarpio nesuderinamas su minėtais principais. Atkreipiame dėmesį ir į tai, jog konkurencijos ribojimai privalo būti pagrįsti objektyviomis priežastimis, įvertinant konkrečių priemonių būtinumą, tinkamumą ir proporcingumą. Šiuo atveju Projekto autoriai nepagrindžia numatomos lengvatos parinkimo motyvų, taip pat nepateikia skaičiavimų ar kitų objektyvių duomenų, kuriais remiantis būtų galima pagrįsti, jog numatytas reguliavimas yra pateisinamas.

Penkta, reikia atkreipti dėmesį, kad Projekto lydraštyje pateikiamas tik visiškai formalus poveikio konkurencijai vertinimas:

„Manome, kad tokie projekte numatyti pakeitimai neturės reikšmingo poveikio konkurencijai ir nepažeis ES taikomo laisvo prekių ir paslaugų judėjimo principo, tačiau sudarys galimybę apsirūpinti mediena nuolatiniais jos pirkėjams ir sumažinti galimų spekuliacijų riziką. Be to, tiek esami, tiek nauji pirkėjai galės apsirūpinti mediena deklaruodami įgytus naujus medienos perdirbimo įrenginius, dalyvaudami trumpalaikiuose aukcionuose ir pakartotiniuose aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti, kuriuose maksimalus galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis netaikomas“.

Taigi, vienintelis pateikiamas argumentas, pagrindžiantis Projektu numatytus pakeitimus, yra tai, jog neva tiek esami, tiek nauji nuolatiniai pirkėjai vis tiek galės apsirūpinti mediena bent trimis būdais. Vis dėlto, šios alternatyvos nėra visiškai tinkamos:

- i) nėra aišku, koku pagrindu remiantis nustatytas reguliavimas, numatantis privilegijas ūkio subjektams, kurie deklaruoja naujus medienos perdirbimo įrenginius. Apie tai plačiau pasisakoma žemiau, tačiau svarbu tai, jog toks reguliavimas joku būdu nereiškia, kad nuolatiniai medienos pirkėjai, įgyvendinus

¹ Konkurencijos tarybos 2014 m. liepos 16 d. nutarimas Nr.: 2S-7/2014

Projektu siūlomos pakeitimus, galės ir toliau užsitikrinti reikalingus medienos kiekius;

- ii) trumpalaikiai aukcionai nėra tinkama alternatyva visiems medienos perdirbėjams. Perdirbėjams, kurie perdirba stambius kiekius medienos, trumpalaikiai aukcionai nesuteikia pakankamo užtikrintumo veiklai vykdyti (be to, yra didelė rizika, kad trūkstant medienos žaliavų trumpalaikiai aukcionai gali būti visai nevykdomi);
- iii) sunku tikėtis, jog dabartinėmis rinkos sąlygomis galėtų vykti pakartotiniai aukcionai dėl ilgalaikių ar pusmetinių sutarčių. Šiuo metu rinkoje vyrauja didelis medienos trūkumas, kas akcentuojama ir pačiame Projekto lydraštyje.

Vėlgi, imantis akivaizdaus konkurencijos apribojimo, Projekto rengėjai turėjo aiškiai įvertinti visas galimas alternatyvas, siūlomų priemonių racionalumą bei proporcingumą. Dėl nurodytų priežasčių akivaizdu, jog tai nebuvo padaryta, prioritetinių sąlygų sukūrimas tam tikriems medienos pirkėjams prieštarauja sąžiningos konkurencijos principui, o Projektu siekami įgyvendinti tikslai nebus tinkamai pasiekti.

B. Dėl palankesnių sąlygų asmenims, kurie įgijo naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių

Projekto 6 punkte, kuriuo siekiama papildyti Nutarimą 18¹.3 punktu taip pat numatoma išimtis, jog jei žaliavinės medienos pirkėjas įgijo naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, leidžiančių jam perdirbti papildomą žaliavinės medienos kiekį arba pradėti perdirbti žaliavinę medieną – pirmus 24 mėnesius nuo tokių įrenginių įrengimo dienos, nustatant jam maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį, būtų atsižvelgiama į tokių įrenginių per kalendorinį pusmetį prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį.

IKEA vertinimu, siūlomas teisinis reguliavimas stokoja teisinio apibrėžtumo bei konkretumo, sukuria galimybes nesąžiningiems rinkos dalyvių veiksams. Taip pat toks reguliavimas nebūtų suderinamas su Konstitucijos 46 str. įtvirtinta **sąžiningos** konkurencijos laisve ir Konkurencijos įstatymo 4 str. 2 d. įtvirtintu reikalavimu nepriimti teisės aktų, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus.

Pirma, nei Projekto, nei jo lydimosiuose dokumentuose nėra pasisakoma dėl to, kas yra laikoma „įgytu nauju žaliavinės medienos perdirbimo įrenginiu“. Nėra aišku, ar tam, kad galėtų pasinaudoti Projektu siūloma išimtimi, pirkėjas įrenginį privalo valdyti nuosavybės teise ar pakanka to, jog turėtų valdymo teisę. Tuo atveju, jei būtų laikoma, jog pirkėjas daiktą privalo valdyti nuosavybės teise, nepagrįstai būtų apribojamos teisės asmenų, kurie medienos perdirbimo įrangą naudoja, pavyzdžiui, finansinės nuomos (lizingo) pagrindu. Tuo atveju, jei būtų pripažįstami visi valdymo pagrindai, rinkos dalyviai galėtų piktnaudžiauti galimybe pasinaudoti išimtimi sudarinėdami apsimestines įrangos nuomos, panaudos ar kitas sutartis faktiškai siekdami įsigyti didesnę medienos kiekį bei jį realizuoti (perparduoti) kitiems rinkos dalyviams. Nenustačius aiškios „įgyto naujo žaliavinės medienos perdirbimo įrenginio“ apibrėžties nėra užtikrinamas teisinio reguliavimo apibrėžtumas, konkretumas, neįgyvendinami Projekto tikslai bei sukuriamas erdvė nesąžiningiems rinkos

dalyvių veiksams. Akivaizdu, jog toks teisinis reguliavimas neatitinka teisėkūrai keliamų reikalavimų.

Be kita ko, reikia atkreipti dėmesį ir į tai, jog siūlomu pakeitimu būtų pažeidžiamos pirkėjų, įgijusių naujus įrenginius iki siūlomo Nutarimo pakeitimo įsigaliojimo, teisės. Projekto autoriai nepateikė jokių objektyvių argumentų dėl aptariamų lengvatos poreikio bei nepaaiškino kodėl yra siūlomas 24 mėnesių lengvatos laikotarpis. Esant pagrįstoms abejonėms dėl siūlomos lengvatos atitikties teisės aktų reikalavimams galima daryti išvadą, jog Projekte numatyta prioritetinga naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių savininkų padėtis turėtų būti išsamiai įvertinta ir pagrįsta Konstitucijos kontekste. To nepadarius bei atitinkamai nepakoregavus aptariamo Nutarimo pakeitimo gali būti sukelta didelė žala Lietuvos medienos perdirbimo rinkoje veikiantiems subjektams bei, atitinkamai, Lietuvos ekonomikai.

Antra, išskirtinės galimybės įsigyti daugiau medienos vien tuo pagrindu, jog pirkėjas valdo naujus medienos perdirbimo įrenginius yra nepagrįstas atsižvelgiant į tai, jog asmuo, įsigijęs medieną šiuo pagrindu, nėra įpareigojamas tą medieną perdirbti. Kaip nurodoma aukščiau, Projekto autorių teigimu Nutarimo pakeitimu siekiama užkirsti kelią intervencinėms ar spekuliacinėms kainoms, medienos rinkos iškreipimui. Tačiau atsižvelgiant į tai, jog šiandieninėje rinkoje yra stipriai padidėjęs medienos poreikis, priėmus Projektu siūlomas pataisas, spekuliacijos galimybė tik padidėtų, kadangi pirmenybės teisę turintys asmenys galėtų dalį įsigytos medienos perparduoti už žymiai didesnę kainą asmenims, kurie neturėjo galimybės įsigyti pakankamai medienos jų gamybos poreikiams.

Trečia, siūlydami naujų įrengimų įgijimą, kaip pagrindą galimybei įsigyti didesnį kiekį medienos, Projekto autoriai nenurodė, kaip bus kontroliuojama tokių deklaracijų apie įgytus naujus įrengimus (bei jų pajėgumus) atitiktis faktinei situacijai. Nėra numatytas ribojimas, jog įrenginiai būtų Lietuvos Respublikos teritorijoje (o jei toks ribojimas būtų numatytas – tai galimai būtų nesuderinama su Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimais). Atsižvelgiant į tai, jog atitikties kontrolė reikalautų atitinkamų institucijų išskirtinai didelių laiko bei lėšų sąnaudų, praktiškai nėra galimybės užtikrinti, jog numatytu reguliavimu nebus piktnaudžiaujama.

Dėl šių priežasčių, kaip ir aukščiau aptartu atveju, ir šis Projekto nepagrįstai apriboja konkurenciją ir nepasiektų Projekte įvardintų tikslų.

C. Dėl ribojimų įtvirtinimo poįstatyminiu teisės aktu

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad „pagal Konstituciją riboti asmens teisės ir laisvės, taip pat ūkinės veiklos laisvę galima, jeigu yra laikomasi šių sąlygų: **tai daroma įstatymu; apribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves ir Konstitucijoje įvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; apribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo**“ (Lietuvos Respublikos Konstitucinio

Teismo 2004 m. sausio 26 d., 2005 m. gegužės 13 d., 2010 m. vasario 26 d., 2011 m. birželio 21 d. nutarimai).

Akivaizdu, jog Projektu siekiama nustatyti teisinį reguliavimą, kuris iš esmės apribotų medienos perdirbėjų (tame tarpe ir IKEA) galimybę vykdyti ūkinę veiklą, nes dėl sąžiningos konkurencijos principo neatitinkančių taisyklių įmonei būtų panaikintos galimybės įsigyti reikiamą kiekį žaliavinės medienos. Atsižvelgiant į tai, jog apibūdintą ūkinės veiklos ribojimą planuojamą numatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu, galima daryti pagrįstą išvadą, jog toks teisinis reguliavimas prieštarautų Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencijai, o dėl to negali būti priimtas ir įgyvendintas.

D. Dėl Projekto įtakos UAB „IKEA Industry Lietuva“ veiklai

Pažymėtina, kad IKEA, siekdama patenkinti savo gamybinius žaliavinės medienos poreikius, nuo 2008 m. aktyviai bendradarbiauja su VI VMU, taip įsigydamą ženkliai dalį ūkinei veiklai reikalingos žaliavinės medienos. Metinis IKEA žaliavinės medienos poreikis – 750 000 m³ per metus. Apie 35% nurodyto poreikio 2017–2022 m. laikotarpiu įmonė įsigijo iš VI VMU, kuri yra strateginė medienos tiekėja IKEA vykdomoje veikloje. Svarbu pažymėti, jog per paskutinius keturis kalendorinius pusmečius IKEA didžiąją dalį medienos (466 000 m³) iš VI VMU įsigijo pagal ilgalaikes medienos pirkimo-pardavimo sutartis, užtikrindama savalaikį medienos atsiėmimą ir atsiskaitymą už įsigytas žaliavas. IKEA visuomet tinkamai vykdo sutartinius įsipareigojimus, susijusius su valstybinės žaliavinės medienos įsigijimu nepaisant įvairių pasikeitimų medienos rinkoje.

Be kita ko, IKEA yra vienas svarbiausių Lietuvos baldų rinkos dalyvių – IKEA net 97% pagamintos produkcijos parduoda Lietuvos baldų gamintojams ir užtikrina iki 70% jų bendro MDP (medienos drožlių plokščių) poreikio, taip prisidedama prie aukštos pridėtinės vertės produktų kūrimo šalyje. Nenutrūkstama IKEA veikla ir įmonės pagaminamos produkcijos tiekimas yra kritiškai svarbus Lietuvos baldų gamybos rinkai, nes IKEA gamina ir tiekia funkcionaliai adaptuotus produktus baldų gamintojams, kurių pasiūla rinkoje yra ypač ribota.

Nepaisant to, įgyvendinus Projektu siūlomus pakeitimus, IKEA galimybės įsigyti medieną bus itin ribotos – preliminariu vertinimu IKEA pavyktų įsigyti vos 7 000 m³ medienos per pusmetį, t. y. vos 1,9% viso poreikio. Norint tinkamai tęsti veiklą, IKEA iš VI VMU turi įsigyti ne mažiau nei 150 000 m³ medienos per pusmetį. IKEA medienos perdirbimo fabrikas dirba be perstojo ir iš esmės nėra galimybės sumažinti ar sulėtinti gamybos. Taigi, įvedus Projekte numatytus ribojimus IKEA būtų priversta stabdyti vykdomą gamybą.

Pažymėtina, kad IKEA nesiekia jokių išskirtinių pranašumų, tačiau nori atkreipti dėmesį į Projekte numatytą diskriminaciją, ypač dėl to, jog Projektu siūlomas reguliavimas nevertintų su VI VMU sudarytų ilgalaikių sutarčių įgyvendinimo.

Apibendrinant, IKEA vertinimu, bet kokie Projekto pateikimai privalo: (i) užtikrinti vienodas konkurencijos sąlygas; (ii) sudaryti vienodas galimybes Lietuvos gamintojams įsigyti

žaliavinę medieną ir atsižvelgti ne tik į pusmetinių aukcionų rezultatus, bet vertinti ir ilgalaikių ir trumpalaikių sutarčių apimtį.

Atsižvelgiant į išdėstytą, **prašome neteikti Projekto Lietuvos Respublikos Vyriausybei, nes siūlomas teisinis reguliavimas grubiai pažeidžia Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus bei nepasiekia numatytų tikslų.**

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Inga Urbonavičiūtė

Raštas siunčiamas tik elektroniniu paštu.

Kęstutis Patinskas, tel. +37063836727, el.p. kestutis.patinskas@inter.ikea.com

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Jogailos g. 14, LT-01116 Vilnius, tel. (8 5) 262 7797, faks. (8 5) 212 6492, el. p. taryba@kt.gov.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188668192

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
A. Jakšto g. 4/9, LT-01105, Vilnius
El. p. info@am.lt

2022-05- Nr. (2.30Mr-43) 6V-
Į 2022-05-17 Nr. (66)-D8(E)-2685

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2017 M. LAPKRIČIO 30 D. NUTARIMO NR. 972 „DĖL PREKYBOS VALSTYBINIUOSE MIŠKUOSE PAGAMINTA ŽALIAVINE MEDIENA IR MIŠKO KIRTIMO LIEKANOMIS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO DERINIMO

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba įvertino Aplinkos ministerijos 2022 m. gegužės 17 d. raštu Nr. (66)-D8(E)-2685 pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimo Nr. 972 „Dėl Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas). Esminis Projekto pasiūlymas – pakeisti aukciono ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti rezultatų nustatymo tvarką. Konkurencijos taryba pagal kompetenciją teikia pastabas.

(2) Suprantame, kad dėl Lietuvos Respublikos Rusijai ir Baltarusijai taikomų sankcijų medienos rinkoje, pasikeitus pasiūlos ir paklausos balansui, susiklostė ypatinga situacija, reikalaujanti greitų sprendimų, kuriais siekiama valdyti rizikas dėl intervencinių ir spekuliacinių kainų, neproporcingo kainų augimo. Tačiau, kiek tai leidžia su tokių interesų apsauga susijusios aplinkybės, būtina užtikrinti, kad nustatomi apribojimai būtų proporcingi ir laikini, kad rinkoje nesuteiktų nepagrįstų privilegijų vieniems ūkio subjektams, diskriminuodami kitus.

(3) Konkurencijos požiūriu, svarbu užtikrinti, kad ypatingoms nepalankioms aplinkybėms pasibaigus neatsirastų ar nepadidėtų privilegijuotoje padėtyje atsidūrusių ūkio subjektų rinkos galia, kai prastesnėje padėtyje buvę jų konkurentai patyrė didelių nuostolių ar net buvo priversti pasitraukti iš rinkos. Jeigu ilguoju laikotarpiu susiformuotų toks rinkos galios pokytis, jis būtų žalingas tiek rinkos dalyviams, tiek galutiniams vartotojams, kurie už produktus būtų priversti mokėti daugiau. Ypač svarbu vertinti atitinkamų apribojimų laikotarpio ir pasirinktų ribojančių priemonių pobūdžio proporcingumą (pavyzdžiui, ar negalima užsibrėžto kainų kilimo suvaldymo pasiekti mažiau konkurenciją ribojančiomis technologinėmis ar kitomis priemonėmis).

(4) Konkurencijos taryba ir toliau nuosekliai laikosi pozicijos, jog sąžiningos konkurencijos laisvės principas yra konstitucinė vertybė, kurios saugojimas laiduoja efektyvų ribotų išteklių panaudojimą, optimalų kainos ir kokybės santykį vartotojams, skatina investicijas, taigi užtikrina bendrą tautos, o ne atskirų subjektų ar jų grupių, gerovę.

(5) Projektu keičiamo Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 18^{1.2.} papunktyje numatoma, kad medienos pirkėjams bus nustatomas maksimalus galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis, kuris nustatomas kaip vidutinis per kalendorinį pusmetį pardavėjo konkrečiam pirkėjui pagal pusmetines sutartis perduotas žaliavinės medienos kiekis <...>. Projektu siūloma suteikti galimybę įsigyti medieną dalyvaujant aukcionuose pusmetinėms medienos pirkimo – pardavimo sutartims sudaryti tik tam tikroms ūkio subjektų grupėms, tai yra toms įmonėms, kurios ir anksčiau įsigydavo medieną sudarydamos pusmetines sutartis. Pateiktame siūlyme nėra vertinama informacija apie medienos kiekį, kurį ūkio subjektai įsigydavo per tą patį laiką ilgalaikių medienos pirkimo – pardavimo sutarčių pagrindu, taip pat neįvertinami ūkio subjektai, kurie dalyvavo ankstesniuose pusmetiniuose aukcionuose, tačiau nesudarė pusmetinių sutarčių, taip pat neįvertinami ūkio subjektai, kurie

nedalyvavo pusmetiniuose aukcionuose, bet pirkė medieną iš privačių miškų savininkų. Atkreiptinas dėmesys, kad pirkėjai, kurie per paskutinius dvejus metus nedalyvavo aukcione, arba dalyvavo, bet nelaimėjo, taip pat tie, kurie medieną įsigijo ilgalaikiuose aukcionuose gali susidurti su sunkumais įsigyti pageidaujamą medienos kiekį, nes, esant minėtam ribojimui, jiems lieka šios alternatyvos įsigyti medieną: 1) trumpalaikiuose aukcionuose; 2) pakartotiniuose aukcionuose; 3) įsigyti iki 1000 kietmetrių medienos; 4) iš privačių pardavėjų.

(6) Atsižvelgiant į tai, rekomenduojame pataisų rengėjams įvertinti: a) ar šio rašto (5) pastraipoje identifiikuotos alternatyvos yra pakankamos įsigyti reikiamai medienos žaliavai rinkos dalyviams, negalėsiantiems įsigyti norimo medienos kiekio dėl to, kad jie pastaraisiais metais aukcionuose dalyvavo, bet nelaimėdavo, ar visai nedalyvavo bei tiems, kurie medieną įsigydavo ilgalaikiuose aukcionuose; b) ar toks ribojimas yra proporcingas ir nėra galimybės užsibrėžiamo tikslo pasiekti mažiau ribojančia priemone.

(7) Projekto teikimo lydraštyje teigiama, kad Projekte siūlomi pakeitimai – laikina priemonė reaguojant į susidariusią situaciją. Nurodyta, kad Aplinkos ministerija rengia to paties Aprašo pakeitimus, kurie įteisins atvirų aukcionų (varžymosi dėl medienos įsigijimo realiu laiku) ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti taikymo principus, leisiančius efektyviau konkuruoti įsigyjant medieną. Nors, kaip teigiama lydraštyje, pakeitimai laikini, kokie ir turėtų būti sprendimai, kuriais siekiama išspręsti laikinas neeilinio pobūdžio rinkoje susiklosčiusias situacijas, vis dėlto manytume, kad teisės akte turi būti numatyta, kokiam laikotarpiui taikomi numatomi ribojimai, arba kokie yra neeilinės (ekstremalios) situacijos požymiai, kuriems esant ribojimai galioja, bei kurie turėtų būti periodiškai peržiūrimi. Pavyzdžiui, pandemijos metu įvesti prekybos tam tikruose prekybos taškuose ribojimai buvo siejami su ekstremalios padėties įvedimu, kurios būtinybė periodiškai buvo vertinama, ir ribojimai atitinkamai koreguojami.

(8) Pažymėtina ir tai, kad Konkurencijos tarybos pozicija neapriboja valstybės galių derinti sąžiningos konkurencijos laisvės principą ir kitus galimai šiam principui prieštaraujančius interesus, priimant tokį politinį sprendimą, kuris yra proporcingas, pagrįstas ir atitinka Konstituciją. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra ne kartą pasisakęs apie įvairių konstitucinių vertybių derinimą valstybei reguliuojant ūkinę veiklą¹. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra nurodęs, jog, imantis ūkinės veiklos ribojimų ir draudimų nustatymo, turi būti laikomasi tam tikrų sąlygų². Konkurencijos taryba atkreipia dėmesį, jog šių reikalavimų privaloma laikytis net ir tais atvejais, kai diferencijuotas ūkinės veiklos teisinis reguliavimas siūlomas siekiant bendros tautos gerovės.

(9) Paminėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4¹ straipsnyje numatytą teisės aktų projektų rengėjų pareigą būtina parengti siūlomo numatomo teisinio reguliavimo poveikio konkurencijai vertinimą tuo atveju, kai rengiamu teisės aktu numatomas teisinis reguliavimas gali paveikti konkurenciją. Norėtume atkreipti Jūsų dėmesį į Konkurencijos tarybos parengtas Viešojo administravimo subjektų sprendimų poveikio konkurencijai vertinimo gaires³. Šiomis gairėmis siūlytume vadovautis vertinant Aplinkos ministerijos ruošiamų teisės aktų, kuriais yra reguliuojama ūkio subjektų veikla, galimą poveikį konkurencijai.

(10) Jei Jums kiltų su šiuo raštu susijusių klausimų, prašome kreiptis į mūsų instituciją.

Tarybos narė

Medeina Augustinavičienė

Daiva Stepanienė, tel. (+370) 646 65987, el. p. Daiva.Stepaniene@kt.gov.lt

¹ Naujausias Konstitucinio Teismo nutarimas, kuriame nagrinėjamas šis klausimas, yra 2015 m. kovo 5 d. nutarimas Nr. KT9-N5/2015 byloje Nr. 44/2011 „Dėl konkurencijos atliekų tvarkymo paslaugų srityje“, žr. šio nutarimo IV konstatuojamosios dalies 5 punktą.

² Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2006 m. gegužės 31 d. nutarime byloje Nr. 42/03 pasisakė: 1) ūkinės veiklos laisvė ribojama įstatymu; 2) ribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves bei Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; 3) ribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei esmė; 4) yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo.

³ Prieiga per internetą: https://kt.gov.lt/uploads/documents/files/news_2012-06-11_gaires.pdf

LIETUVOS MEDIENOS PRAMONĖS ĮMONIŲ ASOCIACIJA
LIETUVOS MEDIENA
ASSOCIATION OF THE LITHUANIAN WOODWORKING INDUSTRY

Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkei
p. Ingridai Šimonytei

2022-05-23 Nr. 22/05/23

Lietuvos Respublikos Aplinkos ministrui
p. Simonui Gentvilui

Kopija:
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

DĖL PASIŪLYMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2017 M. LAPKRIČIO 30 D. NUTARIMO NR. 972 „DĖL PREKYBOS VALSTYBINIUOSE MIŠKUOSE PAGAMINTA ŽALIAVINĖ MEDIENA IR MIŠKO KIRTIMO LIEKANOMIS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTUI

Kreipiamės dėl šiuo metu pateikto derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimo Nr. 972 „Dėl Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projekto.

Norime atkreipti Jūsų dėmesį į susidariusią itin sudėtingą situaciją Lietuvos medienos pramonei apsirūpinti žaliavine mediena.

Rusijos vykdomas karas Ukrainoje, taip pat Rusijai ir Baltarusijai taikomos sankcijos bei nutrūkusios tiekimo grandinės iš šių valstybių destabilizavo situaciją Lietuvoje. Jau šiuo metu mūsų šalies medienos pramonės įmonės sprendžia ne tik gamybos trikdžių, bet netgi gresiančio gamybos stabdymo, darbuotojų atleidimo ar produkcijos kitoms ūkio šakoms tiekimo nutraukimo klausimus.

Padėtį dar labiau apsunkina jau daugelį metų nesprendžiama susiklosčiusi situacija, kuomet kiekvienais metais iš Lietuvos yra išeksportuojama apie 1,8 mln. kub. m. žaliavinės medienos. Ši žaliava nemaža dalimi yra reeksportuojama į trečiąsias šalis, tokias kaip Kinija.

Įvertinę pateiktą derinti nutarimo pakeitimo projektą, abejojame, kad siūlomi pakeitimai bus pakankami atliepti Aplinkos ministerijos užsibrėžtą siekį „pakeisti prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta mediena tvarką atsižvelgiant į susiklosčiusią situaciją, uždraudus įvežti šią žaliavą iš Rusijos ir Baltarusijos.

Suprasdami sudėtingą šalies ekonominę situaciją siūlome imti taikyti laikiną priemonę – apriboti medienos žaliavos išvežimą ir ją aprūpinti Lietuvos medienos pramonės įmones. Tai leistų sektoriaus įmonėms išsaugoti gamybos tempus, darbo vietas ir užmokesčių darbuotojams, o svarbiausia – užtikrintų pajamas į valstybės biudžetą.

ADRESAS: SAVANORIŲ PR. 178
ADDRESS: VILNIUS, LITHUANIA

TEL.: (370 5) 2137325
TELEFAX: (370 5) 2137326

EMAIL: info@lietuvosmediena.lt
INTERNET: www.lietuvosmediena.lt

A/S Nr. LT897300010002446928 AB bankas Swedbank (KODAS 7300), VILNIUS ĮMONĖS KODAS 121898631

Siūlomų nutarimo projekto pataisymų motyvai:

- Nutarimo pakeitimo projekte nėra tinkamai įvertintas nuolat aukcionuose dalyvaujančių pirkėjų poreikis žaliavinei medienai, kurią pirkėjai įsigyja iš Valstybinių miškų urėdijos. Dažnai pasitaiko atvejų, kuomet dėl įvairių aplinkybių pusmetinių sutarčių aukcionuose žaliavinės medienos neįsigiję pirkėjai yra priversti dalyvauti trumpalaikių sutarčių aukcionuose ir tik per šiuos du aukcionus apsirūpinti dalimi žaliavinės medienos poreikio. Siūlome įvertinti tai ir išplėsti pirkėjams taikomą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį nurodant ir trumpalaikių sutarčių aukcionuose įsigytos medienos kiekiu (18^l.2. punkte).
- Be to, siekiant kiek įmanoma labiau amortizuoti susidariusios situacijos dėl karo Ukrainoje pasekmes, taip pat siekiant kuo maksimalesnės naudos šalies biudžetui ir šalies žaliojo kurso užsibrėžtų tikslų įgyvendinimo bei mažesnio poveikio klimato kaitai yra svarbu, kad Lietuvoje užauginta ir paruošta žaliavinė mediena būtų perdirbama žaliavos šalyje. Atsižvelgdami į tai, siūlome, kad pirkėjams taikant maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį būtų nurodomas ne įsigytas pirkėjui perduotas, bet pirkėjui perduotas ir pirkėjo perdirbtas žaliavinės medienos kiekis (18^l.2. punkte). Šis kiekis taip pat būtų deklaruojamas kaip ir prognozuojamas perdirbti žaliavinės medienos kiekis (18^l.3. punkte).
- Taip pat siūlome išplėsti laikotarpį, kuriame būtų vertinamas pirkėjams taikomas maksimaliai galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis, numatant ne paskutiniųjų 4 kalendorinių pusmečių laikotarpį, o 6 (18^l.2. punkte).
- Atkreipiame Jūsų dėmesį ir į tai, kad nutarime siūlomas keisti 17.2 papunktis gali iš esmės pabloginti padėtį rinkoje, jeigu žaliavinės medienos kainos joje pasikeistų mažėjimo linkme. Taip pat visiškai kritinėje situacijoje lieka įmonės, kurios pastaruoju metu neturėjo galimybės įsigyti medienos iš valstybinių miškų ir prie užsidariusių alternatyvių rinkų joms prisideda atimta net galimybė dalyvauti medienos pardavimo aukcione.

Siūlomi pakeitimai pateikti žemiau esančioje lentelėje:

Eil. Nr.	Keičiama nuostata	Pastabos (siūlomos korekcijos)
1.	18 ^l .2. nustatant žaliavinės medienos aukcioną pusmetinėms sutartims sudaryti laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą atsižvelgiama į pirkėjams taikomą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį. Jis nustatomas kaip vidutinis per kalendorinį pusmetį pardavėjo konkrečiam pirkėjui pagal pusmetines sutartis perduotas žaliavinės medienos kiekis, padidintas 10 procentų, skaičiuojant pagal Tvarkos aprašo 7.6 papunktį paskelbtus duomenis už paskutinius 4 kalendorinius pusmečius iki aukciono vykdymo	Siūlome koreguoti sekančiai: 18 ^l .2. nustatant žaliavinės medienos aukcioną pusmetinėms sutartims sudaryti laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą atsižvelgiama į pirkėjams taikomą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį. Jis nustatomas kaip vidutinis per kalendorinį pusmetį pardavėjo konkrečiam pirkėjui pagal pusmetines <u>ir trumpalaikes</u> sutartis perduotas <u>ir pirkėjo perdirbtas</u> žaliavinės medienos kiekis, padidintas 10 procentų, skaičiuojant pagal Tvarkos aprašo 7.6 papunktį paskelbtus

ADRESAS: SAVANORIŲ PR. 178
ADDRESS: VILNIUS, LITHUANIA

TEL.: (370 5) 2137325
TELEFAX: (370 5) 2137326

EMAIL: info@lietuvosmediena.lt
INTERNET: www.lietuvosmediena.lt

A/S Nr. LT897300010002446928 AB bankas Swedbank (KODAS 7300), VILNIUS ĮMONĖS KODAS 121898631

	kalendorinio pusmečio pradžios, tačiau bet kuriuo atveju ne mažesnis kaip 1000 ktm. Maksimalus galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis netaikomas vykdant pakartotinius žaliavinės medienos aukcionus pusmetinėms sutartims sudaryti.	duomenis už paskutinius -4- 6 kalendorinius pusmečius iki aukciono vykdymo kalendorinio pusmečio pradžios, tačiau bet kuriuo atveju ne mažesnis kaip 1000 ktm. Maksimalus galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis netaikomas vykdant pakartotinius žaliavinės medienos aukcionus pusmetinėms sutartims sudaryti.
2.	<p>18^{1.3}. jeigu pirkėjas įgijo naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, leidžiančių jam perdirbti papildomą žaliavinės medienos kiekį arba pradėti perdirbti žaliavinę medieną – pirmus 24 mėnesius nuo tokių įrenginių įrengimo dienos, nustatant jam maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį pagal Tvarkos aprašo 18^{1.2} papunktį, yra atsižvelgiama į tokių įrenginių per kalendorinį pusmetį prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį (t. y. prognozuojamas per kalendorinį pusmetį perdirbti žaliavinės medienos kiekis pridedamas prie pagal Tvarkos aprašo 18^{1.2} papunktį nustatyto maksimalaus galimo pirkti žaliavinės medienos kiekio), kuris kiekvienais paskesniais metais atnaujinamas pagal informaciją, nurodytą Tvarkos aprašo 7.6 papunktyje. Prognozuojamas papildomai perdirbti žaliavinės medienos kiekis nustatomas pagal pirkėjo EMPS administratoriui pateiktą ir pirkėjo vadovo patvirtintą informaciją apie naujais žaliavinės medienos perdirbimo įrenginiais prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį, ši informacija turi būti papildomai patvirtinta nepriklausomo finansų srities auditoriaus. Nepriklausomo finansų srities auditoriaus patvirtinimas rengiamas pagal EMPS administratoriaus parengtą ir EMPS administratoriaus interneto svetainėje paskelbtą užduotį nepriklausomiems auditoriams atlikti sutartas procedūras.“</p>	<p>Siūlome koreguoti sekančiai:</p> <p>18^{1.3}. jeigu pirkėjas įgijo naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, leidžiančių jam perdirbti papildomą žaliavinės medienos kiekį arba pradėti perdirbti žaliavinę medieną – pirmus 24 mėnesius nuo tokių įrenginių įrengimo dienos, nustatant jam maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį pagal Tvarkos aprašo 18^{1.2} papunktį, yra atsižvelgiama į tokių įrenginių per kalendorinį pusmetį prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį (t. y. prognozuojamas per kalendorinį pusmetį perdirbti žaliavinės medienos kiekis pridedamas prie pagal Tvarkos aprašo 18^{1.2} papunktį nustatyto maksimalaus galimo pirkti žaliavinės medienos kiekio), kuris kiekvienais paskesniais metais atnaujinamas pagal informaciją, nurodytą Tvarkos aprašo 7.6 papunktyje. Perdirbtos ir prognozuojamas papildomai perdirbti žaliavinės medienos kiekis nustatomas pagal pirkėjo EMPS administratoriui pateiktą ir pirkėjo vadovo patvirtintą informaciją apie naujais žaliavinės medienos perdirbimo įrenginiais prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį, ši informacija turi būti papildomai patvirtinta nepriklausomo finansų srities auditoriaus. Nepriklausomo finansų srities auditoriaus patvirtinimas rengiamas pagal EMPS administratoriaus parengtą ir EMPS administratoriaus interneto svetainėje paskelbtą užduotį nepriklausomiems auditoriams atlikti sutartas procedūras.“</p>

Tikimės konstruktyvaus Jūsų požiūrio, supratingumo šiuo įtemptu ir sudėtingu laikotarpiu bei geranoriškumo užtikrinant Lietuvos medienos sektoriaus ir visos šalies gerovę. Būtume labai

ADRESAS: SAVANORIŲ PR. 178

TEL.: (370 5) 2137325

EMAIL: info@lietuvosmediena.lt

ADDRESS: VILNIUS, LITHUANIA

TELEFAX: (370 5) 2137326

INTERNET: www.lietuvosmediena.lt

A/S Nr. LT897300010002446928 AB bankas Swedbank (KODAS 7300), VILNIUS [MONĖS KODAS 121898631]

dėkingi jei artimiausiu metu, iki projekto svarstymo Vyriausybės posėdyje, būtų surengtas pasitarimas, kuriame Lietuvos medienos pramonės atstovai galėtų pasidalinti savo įžvalgomis ir nuogastavimais su Jumis asmeniškai.

Pagarbiai,

Raimundas Beinortas

Lietuvos medienos pramonės įmonių asociacija „Lietuvos mediena“

Atstovaudamas:

Vakarų Lietuvos medienos perdirbėjų asociaciją

Medienos perdirbimo asociaciją

Medinės taros gamintojų asociaciją

Lietuvos medinių namų gamybos klasterį

Lietuvos biomasės energetikos asociaciją „LITBIOMA“

ADRESAS: SAVANORIŲ PR. 178

TEL.: (370 5) 2137325

EMAIL: info@lietuvosmediena.lt

ADDRESS: VILNIUS, LITHUANIA

TELEFAX: (370 5) 2137326

INTERNET: www.lietuvosmediena.lt

A/S Nr. LT897300010002446928 AB bankas Swedbank (KODAS 7300), VILNIUS ĮMONĖS KODAS 121898631

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2022-05-24 Nr. 2022-05-24/01

El. p.: info@am.lt

Vilnius

El. p.: danas.augutis@am.lt

El. p.: nerijus.kupstaitis@am.lt

El. p.: donatas.vaikasas@am.lt

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2017 M. LAPKRIČIO 30 D. NUTARIMO NR. 972 „DĖL PREKYBOS VALSTYBINIUOSE MIŠKUOSE PAGAMINTA ŽALIAVINĖ MEDIENA IR MIŠKO KIRTIMO LIEKANOMIS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

Lietuvos biomasės energetikos asociacija LITBIOMA (toliau – Asociacija) vienija virš 40 įmonių, dirbančių biomasės resursų tyrimo ir gausinimo, biokuro gamybos ir tiekimo, biokuro technologijų (biokuro katilų ir katilinių gamybos ir statybos), šilumos energijos gamybos srityse. Asociacija yra Europos biomasės energetikos asociacijos „Bioenergy Europe“, Pasaulio biomasės energetikos asociacijos (WBA), Lietuvos pramonininkų konfederacijos narė, bendradarbiaujanti su įvairiomis mokslinių ir praktinių tyrimų organizacijomis, turinčiomis įtakos biomasės energetikos vystymui Lietuvoje.

Asociacija, susipažinusi su LR Aplinkos ministerijos (toliau - Ministerija) š. m. gegužės 17 d. viešam derinimui pateiktu tvarkos aprašo pakeitimo projektu „Dėl prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis“ (toliau - Aprašas), teikia savo pastebėjimus.

Aprašo 18¹.3. punkte sakoma: „jeigu pirkėjas įgyjo naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, leidžiančių jam perdirbti papildomą žaliavinės medienos kiekį arba pradėti perdirbti žaliavinę medieną – pirmus 24 mėnesius nuo tokių įrenginių įrengimo dienos, nustatant jam maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį pagal Tvarkos aprašo 181.2 papunktį, yra atsižvelgiama į tokių įrenginių per kalendorinį pusmetį prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį (t. y. prognozuojamas per kalendorinį pusmetį perdirbti žaliavinės medienos kiekis pridedamas prie pagal Tvarkos aprašo 181.2 papunktį nustatyto maksimalaus galimo pirkti žaliavinės medienos kiekio), kuris kiekvienais paskesniais metais atnaujinamas pagal informaciją, nurodytą Tvarkos aprašo 7.6 papunktyje. Prognozuojamas papildomai perdirbti žaliavinės medienos kiekis nustatomas pagal pirkėjo EMPS administratoriui pateiktą ir pirkėjo vadovo patvirtintą informaciją apie naujais žaliavinės medienos perdirbimo įrenginiais prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį, ši informacija turi būti papildomai patvirtinta nepriklausomo finansų srities auditoriaus. Nepriklausomo finansų srities auditoriaus patvirtinimas rengiamas pagal EMPS administratoriaus parengtą ir EMPS administratoriaus interneto svetainėje paskelbtą užduotį nepriklausomiems auditoriams atlikti sutartas procedūras.“

Visų pirma Asociacija prašo/siūlo Ministerijai Aprašo projekte įtvirtinti „perdirbimo įrenginių“ sąvoką, nes dabar nėra aišku kokie ūkio subjektų valdomi perdirbimo įrenginiai papuola po tokios sąvokos apibrėžtimi.

Sekančiai, Asociacijai kyla klausimas dėl Aprašo 18¹.3. punkte siūlomo įtvirtinti nepriklausomo finansų srities auditoriaus patvirtinimo, kuris rengiamas pagal EMPS administratoriaus parengtą užduotį. Asociacijos

žiniomis, tokia užduotis EMPS administratoriaus nėra parengta, todėl Asociacijai kyla klausimas, kaip artimiausiu metu planuojamame skelbti pusmetiniame aukcione galės dalyvauti ūkio subjektai, kurie jau dabar yra išplėtę savo gamybos/perdirbimo apimtis. Asociacijos įsitikinimu, iki sekančio žaliavinės medienos aukciono pusmetinės sutartims sudaryti gauti nepriklausomo finansų srities auditoriaus patvirtinimą nebus jokių galimybių, todėl, Asociacijos vertinimu, tai nepagrįstai suvaržo ūkio subjektų galimybes įsigyti papildomą žaliavinės medienos kiekį.

Asociacija yra pasirengusi susitikti ir diskutuoti visais išskylančiais klausimais. Kilus klausimams ar esant papildomos informacijos poreikiui, prašome nedvejojant kreiptis.

Pagarbiai

Lietuvos biomasės energetikos asociacijos direktorė
Vilma Bature

Originalas nebus siunčiamas.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2022-05-20 Nr. 02-5

Kopija: Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimo Nr. 972 „Dėl Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto

Medienos prekybos asociacija susipažinome su Aplinkos ministerijos parengtu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimo Nr. 972 „Dėl Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu.

Atkreipiame jūsų dėmesį, kad siekis visaip riboti dalyvavimą medienos pirkimuose, nėra naujas, o jo iniciatoriai jau daugelį metų išlieka tie patys (viešai prieinamose publikacijose galima surasti informaciją, kokias konkrečias įmones vienijanti asociacija tokių ribojimų siekia). Nežiūrint į daugkartinius įvairių institucijų įvertinimus ir pastabas, kad tokie ribojimai pažeidžia Konkurencijos įstatymą, pataisų siūlytojams kartas nuo karto pavyksta įkalbėti institucijas (šiuo atveju Aplinkos ministeriją) parengti jiems palankias teisės aktų pataisas.

Teikiame pastabas pateiktam derinti Vyriausybės nutarimo projektui:

1. 18¹.2 punkte įtvirtinama privilegija gauti didžiausius leistinus nusipirkti medienos kiekius įmonėms, kurios per paskutinius du metus daugiausiai tokios medienos pirkė būtent iš VĮ VMU. Akivaizdu, kad tokia niekaip nepagrįsta nuostata yra išimtinai naudinga kelioms įmonėms (informaciją apie šią privilegiją gausiančias įmones paskelbtina viešai), kurios neabejotinai tokį terminą ir pasiūlė Aplinkos ministerijai. Nes pati ministerija šio termino (dviejų metų) niekaip nepaaiškina. Jei projekto rengėjai manytų, kad toks terminas visgi nustatytinas (žinoma reiktų pagrįsti kodėl du, ne trys ar dar daugiau metų), tuomet nustatytinas šio punkto įsigaliojimas po dviejų arba trijų metų, tam kad visi potencialūs pirkėjai galėtų (turėtų tam pakankamai laiko) susirungti dėl tokios išskirtinės privilegijos. Neabejojame, kad tam pasipriešintų įmonės, kurios šiai dienai „užsitikrino“ šią netikėtą privilegiją. Taigi, siūlome nuostatos dėl dviejų metų pirkimų kiekių (kaip sąlygos nustatant maksimalų leistiną pirkimų kiekį) atsisakyti.
2. Visiškai nepriimtinas įmonių diskriminavimo įtvirtinimas 181.2 punkte, kuomet **į dvi skirtingas kategorijas** sugrupuojamos įmonės, kurios dalyvavo ir laimėjo praėjusių dviejų metų aukcionuose (tai viena – privilegijuota grupė, kuri gali pretenduoti į didelius perkamos medienos kiekius) ir įmonės, kurios dalyvavo, bet nelaimėjo aukcionų per paskutinius du metus arba įmonės, kurios nedalyvavo tokiuose aukcionuose (pirkė medieną iš privačių miško savininkų) – tai kita grupė, kuriai privilegija pretenduoti į bet kokį didesnio medienos kiekio pirkimą siekiama uždrausti. Mūsų manymu, tai grubus Konkurencijos įstatymo pažeidimas, įtvirtinantis atskirų subjektų išimtinės teises (privilegijas). Kategoriškai nepritariame šiai nuostatai ir siūlome ją šalinti.

3. Neaiški 18¹.2 punkto nuostata, nustatanti 1000 kietmetrių ribą. Jei tai leidžiamas kiekis naujai dalyvaujantiems pirkėjams (kurie neturi tokios sėkmingos dviejų metų patirties bei neįsigijusiems naujų perdirbimo įrengimų), tai tokia nuostata neturi nieko bendro su deklaruojamu tikslu – išvengti intervencinių kainų. Nes pirkimų naujokai galės dalyvauti per patirties neturinčias įmones ir taip susirinkti reikiamą kiekį. Labai tikėtina, kad pusmetiniuose aukcionuose dalyvaus begalės naujų, gal tik tam įkurtų, įmonių. Jei vis tik 1000 kietmetrių riba reiškia, kad per paskutinius dvejus metus reikėjo nusipirkti ne mažiau, kaip tokį kiekį ir tik tuomet įgyti privilegiją, tai tokio kiekio nustatymas reikalauja išsamesnio paaiškinimo, nes stambesni ir vėl laimi prieš mažesnius, gaudami išskirtines sąlygas. Šio punkto sakinių struktūra nelogiška ir neaiški (galima tik spėlioti, koku būdu bus taikoma nuostata dėl „ne mažesnio kaip 1000 ktm kiekio“. Siūlome atsisakyti šios nuostatos.
4. Nepritariame 18¹.3 punkte įtvirtintam kriterijui „įgijo naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, leidžiančių jam perdirbti papildomą žaliavinės medienos kiekį arba pradėti perdirbti žaliavinę medieną“. Šis kriterijus iškreiptai ir nepagrįstai būtų taikomas tik naujai įsigijusiems įrenginius (kaip matuojamas įsigijimo naujumas Tvarkos apraše nepaaiškinta (metai, du, trys ?), kai tuo tarpu jau turintiems įrengimus ir daug metų perdirbantiems medieną subjektams, jei jie nedalyvavo aukcionuose (arba dalyvavo bet nelaimėjo) tokia privilegija nesuteikiama. Akivaizdu, kad tokia nuostata naudinga tik neseniai naujus įrengimus įsigijusioms įmonėms. O štai įmonėms, kurios iki šiol pirkė medieną iš privačių miško savininkų ir nedalyvavo aukcionuose arba juose dalyvavo, bet jų nelaimėjo pretenduoti į kokį nors didesnį medienos kiekį tampa nebeįmanoma. Tai iškreiptą konkurenciją prekybos mediena sektoriuje, todėl siūlome šios nuostatos atsisakyti.
5. Medienos perdirbimo pajėgumų turėjimo (šiuo atveju naujų įsigijimo) kriterijaus nustatymas yra mūsų nuomone ne tik perteklinis bet ir reikalaujantis gerokai išsamesnio reglamentavimo (jei vis tik būtų siekiama jį nustatyti). Visų pirma apibrėžtinai pajėgumų naujumas. Tai yra nustatyti kriterijai, pagal kuriuos pajėgumai priskiriami naujai įsigytiems (o jei nuoma ar panauda?). Taip pat apibrėžtina, kas laikoma medienos perdirbimo įrengimais (staklės, pjūklai (kokie?), kirviai ir pan.), jų nuosavybės forma. Akivaizdu, kad Tvarkos aprašo projekto nuostata „atsižvelgiama į tokių įrenginių per kalendorinį pusmetį prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį“ yra nei objektyviai pamatuojama nei sukontroliuojama. Tai formali ir absoliučiai beprasmė dirbtinė kliūtis. Aplinkos ministerija ir VĮ VMU neturi jokių techninių galimybių patikrinti deklaruojamų pajėgumų tikrumą. Pasitikėti vien tik įmonės vadovo parašu bei auditorių išvada yra mažų mažiausiai naivu. Juk šie pajėgumai gali būti bet kurioje šalyje. Net jei šią „idėją“ Aplinkos ministerijai pametėję neseniai įrengimus nusipirkusi įmonė, vis tik politiką formuojančios institucijos tarnautojai turėtų įvertinti tokių kriterijų realumą ir proporcingumą prieš teikiant viešai derinti nutarimo projektą.

Apibendrinant manome, kad inicijuoti pakeitimai atspindi keleto įmonių interesus, tai yra jų siekius išnaudoti esamą situaciją tam, kad:

- a) Eliminuoti potencialius konkurentus iš medienos rinkos;
- b) Valstybės sąskaita (sumažėjus konkurencijai valstybės įmonė gaus mažiau pajamų) gauti išskirtinėmis sąlygomis pigesnės medienos (kai tuo tarpu išstumtieji konkurentai rinkos sąlygomis pirsks medieną iš privačių miško savininkų) ir taip siekti didesnio pelningumo.

Esame įsitikinę, kad valstybei priklausantis turtas (šiuo atveju mediena) turėtų būti parduodamas siekiant maksimalios naudos valstybei, o ne sukuriant kažkam nepagrįstą galimybę iš to pelnytis. Valstybiniai miškai turi nemažai iššūkių (kokybiškas miškų atkūrimas, įveisimas, miškininkų darbo sąlygų gerinimas ir kt.), kurių įgyvendinimui reikalingi finansiniai ištekliai. Suprantame, kad valstybės valdoma VĮ VMU nereikš pastabų dėl politiką formuojančios institucijos rengtų projektų, tačiau akivaizdu, kad siūlomos pataisos ženkliai pablogins šios įmonės finansinius rodiklius. Pažymėtina, kad mediena, tai vienintelis išteklius, kuriam būtų taikomi konkurenciniai apribojimai siekiantiems jį įsigyti iš valstybės.

Atkreipiame Aplinkos ministerijos dėmesį, kad dabar galiojanti medienos pardavimo tvarka yra skaidri ir nesuteikia atskiriems subjektams išskirtinių teisių. Priėmus siūlomus pakeitimus, medienos pardavimo procesas taptų neskaidrus ir destabilizuotų medienos rinką.

Jei valstybė manytų, kad reikia skatinti pridėtinės vertės kūrimą Lietuvoje (medienos perdirbimą), ji tai turėtų daryti peržiūrėdama mokesčius (nustatydama skatinančius (mažesnius) mokesčius įmonėms, perdirbančioms medieną), tačiau jokių būdu ne sudarydama sąlygas keletui įmonių pasipelnyti valstybinių miškų sąskaita.

Prašome atsižvelgti į mūsų pastabas. Jei į pastabas nebus atsižvelgta, prašome organizuoti susitikimą pastaboms aptarti. Jei ir po pasitarimo į pastabas nebus atsižvelgta, prašome teikiant Vyriausybei nutarimo projektą kartu teikti ir derinimo pažymą, kurio būtų pateikti Aplinkos ministerijos argumentai, pagrindžiantys neatsižvelgimo priežastis.

Direktorius

Egidijus Kontrimavičius

UAB "RENOSTERA"

Įmonės kodas 148416917

Buveinės adresas Panevėžys, Vešetos g. 3

El. paštas info@renostera.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi VĮ Registrų centro Juridinių asmenų registre

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

PASTABOS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2017 M. LAPKRIČIO 30 D. NUTARIMO NR. 972 „DĖL PREKYBOS VALSTYBINIUOSE MIŠKUOSE PAGAMINTA ŽALIAVINĖ MEDIENA IR MIŠKO KIRTIMO LIEKANOMIS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ (TOLIAU – NUTARIMAS) PAKEITIMO PROJEKTO (REG. DATA 2022-05-17, REG. NR. 22-7680) (TOLIAU – PROJEKTAS)

2022 m. gegužės 20 d. Nr. []

Pastabos Nutarimo pakeitimo projektui			
(Punktas, kuriuo keičiamas Nutarimas) Keičiamo Nutarimo punkto ir papunkčio Nr.	Originalus tekstas	Siūlomas tekstas	Pastabos
(6. p.) 18 ¹ .2.	nustatant žaliavinės medienos aukcioną pusmetinėms sutartims	Siūlome šią nuostatą koreguoti: nustatant žaliavinės medienos aukcioną pusmetinėms sutartims	Nutarimo pakeitimo projekto 6 punktu, kuriuo, be kita ko, siekiama papildyti Nutarimą 18 ¹ .2. bei 18 ¹ .3. punktais, numatomi šie keli pagrindiniai aspektai, kuriais keičiamas Nutarimas:

<p>(6. p.) 18¹.3.</p>	<p>sudaryti laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą atsižvelgiama į pirkėjams taikomą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį. Jis nustatomas kaip vidutinis per kalendorinį pusmetį pardavėjo konkrečiam pirkėjui pagal pusmetines sutartis perduotas žaliavinės medienos kiekis, padidintas 10 procentų, skaičiuojant pagal Tvarkos aprašo 7.6 papunktį paskelbtus duomenis už paskutinius 4 kalendorinius pusmečius iki aukciono vykdymo kalendorinio pusmečio pradžios, tačiau bet kuriuo atveju ne mažesnis kaip 1000 ktm. Maksimalus galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis netaikomas vykdant pakartotinius žaliavinės medienos aukcionus pusmetinėms sutartims sudaryti.</p> <p>jeigu pirkėjas įgijo naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, leidžiančių jam perdirbti papildomą žaliavinės medienos kiekį arba pradėti perdirbti žaliavinę medieną – pirmus 24 mėnesius nuo tokių įrenginių įrengimo dienos, nustatant jam maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį</p>	<p>sudaryti laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą neatsižvelgiama į pirkėjams taikomą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį.</p> <p>Atitinkamai, siūloma naikinti 18¹.3. punkto nuostatą.</p> <p><i>Alternatyvus pasiūlymas:</i></p> <p>nustatant žaliavinės medienos aukcioną pusmetinėms sutartims sudaryti laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą atsižvelgiama į visiems pirkėjams taikomą vienodą fiksuotą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį, kuris yra žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų pardavėjo atskirai nustatomas kiekvienam aukcionui, priklausomai nuo planuojamo atitinkamame aukcione parduoti žaliavinės medienos kiekio. Maksimalus galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis netaikomas vykdant pakartotinius žaliavinės medienos aukcionus pusmetinėms sutartims sudaryti.</p> <p>Atitinkamai, 18¹.3. punkto nuostatą siūlome koreguoti taip:</p>	<p>i) Nutarimo 18¹.2. punktu atsirado aukciono rezultatų nustatymo tvarka, pagal kurią nustatant aukcioną laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą pusmetiniame aukcione, atsižvelgiama į pirkėjams taikomą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį, kuris nustatomas kaip vidutinis per kalendorinį pusmetį pardavėjo konkrečiam pirkėjui pagal pusmetines sutartis perduotas žaliavinės medienos kiekis, padidintas 10 procentų, skaičiuojant už paskutinius 4 kalendorinius pusmečius iki aukciono vykdymo kalendorinio pusmečio pradžios, tačiau bet kuriuo atveju ne mažesnis kaip 1000 ktm (netaikoma vykdant pakartotinius žaliavinės medienos aukcionus pusmetinėms sutartims sudaryti);</p> <p>ii) Nutarimo 18¹.3. punktu nustatoma išimtis - jei pirkėjas įgijo naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, leidžiančių jam perdirbti papildomą žaliavinės medienos kiekį arba pradėti perdirbti žaliavinę medieną – pirmus 24 mėnesius nuo tokių įrenginių įrengimo dienos, nustatant jam maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį, būtų atsižvelgiama į tokių įrenginių per kalendorinį pusmetį prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį;</p> <p>iii) Prognozuojamas papildomai perdirbti žaliavinės medienos kiekis būtų nustatomas pagal pirkėjo EMPS administratoriui pateiktą ir pirkėjo vadovo patvirtintą informaciją apie įgytus naujus žaliavinės medienos perdirbimo įrenginius, ši informacija taip pat būtų papildomai patvirtinta nepriklausomo finansų srities auditoriaus;</p> <p>iv) Nutarimu numatomi apribojimai pirkti tam tikrą žaliavinės medienos kiekį tik pusmetinėms sutartims (ne pakartotiniuose aukcionuose) sudaryti;</p>
--------------------------------------	--	---	---

<p>pagal Tvarkos aprašo 18^{1.2} papunktį, yra atsižvelgiama į tokių įrenginių per kalendorinį pusmetį prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį (t. y. prognozuojamas per kalendorinį pusmetį perdirbti žaliavinės medienos kiekis pridedamas prie pagal Tvarkos aprašo 18^{1.2} papunktį nustatyto maksimalaus galimo pirkti žaliavinės medienos kiekio), kuris kiekvienais paskesniais metais atnaujinamas pagal informaciją, nurodytą Tvarkos aprašo 7.6 papunktyje. Prognozuojamas papildomai perdirbti žaliavinės medienos kiekis nustatomas pagal pirkėjo EMPS administratoriui pateiktą ir pirkėjo vadovo patvirtintą informaciją apie naujais žaliavinės medienos perdirbimo įrenginiais prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį, ši informacija turi būti papildomai patvirtinta nepriklausomo finansų srities auditoriaus. Nepriklausomo finansų srities auditoriaus patvirtinimas rengiamas pagal EMPS administratoriaus parengtą ir EMPS administratoriaus interneto svetainėje paskelbtą užduotį nepriklausomiems</p>	<p>jeigu pirkėjas įgijo naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, leidžiančių jam perdirbti papildomą žaliavinės medienos kiekį arba pradėti perdirbti žaliavinę medieną – pirmus 24 mėnesius nuo tokių įrenginių įrengimo dienos, didinant jam maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį pagal Tvarkos aprašo 18^{1.2} papunktį, yra atsižvelgiama į tokių įrenginių per kalendorinį pusmetį prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį (t. y. prognozuojamas per kalendorinį pusmetį perdirbti žaliavinės medienos kiekis pridedamas prie pagal Tvarkos aprašo 18^{1.2} papunktį nustatyto maksimalaus galimo pirkti žaliavinės medienos kiekio). Prognozuojamas papildomai perdirbti žaliavinės medienos kiekis nustatomas pagal pirkėjo EMPS administratoriui pateiktą ir pirkėjo vadovo patvirtintą informaciją apie naujais žaliavinės medienos perdirbimo įrenginiais prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį, ši informacija turi būti papildomai patvirtinta nepriklausomo finansų srities auditoriaus.</p>	<p>Tokia Nutarimo pakeitimo logika Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos lydraštyje „Dėl Vyriausybės nutarimo projekto derinimo“ (toliau tekste – Lydraštis) aiškinama tuo, kad:</p> <p>i) tokie projekte numatyti pakeitimai <....> sudarys galimybę apsirūpinti mediena nuolatiniams jos pirkėjams ir sumažinti galimų spekuliacijų riziką;</p> <p>ii) tiek esami, tiek nauji pirkėjai galės apsirūpinti mediena deklaruodami įgytus naujus medienos perdirbimo įrenginius, dalyvaudami trumpalaikiuose aukcionuose ir pakartotiniuose aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti, kuriuose maksimalus galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis netaikomas.</p> <p>Nutarimo projekto rengėjas Lydraštyje deklaruoja, jog:</p> <p>i) Nutarimo projekto tikslas pakeisti prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta mediena tvarką atsižvelgiant į susiklosčiusią situaciją uždraudus įvežti šią žaliavą iš Rusijos ir Baltarusijos;</p> <p>ii) numatyti pakeitimai neturės reikšmingo poveikio konkurencijai;</p> <p>iii) numatyti pakeitimai nepažeis ES taikomo laisvo prekių ir paslaugų judėjimo principo.</p> <p>Šiuo atveju siūlomais Nutarimo pakeitimais nepateisinami LR Miškų įstatymo bei prekybos mediena centralizavimo tikslai, pažeidžiami teisėkūros principai, ES taikomas laisvo prekių ir paslaugų judėjimo principas, ribojama konkurencija, kadangi:</p> <p>1. Remiantis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 1 str. 1 d., <i>Miškų įstatymo paskirtis – reglamentuoti miškų atkūrimą, apsaugą bei naudojimą ir sudaryti teisinės</i></p>
---	---	--

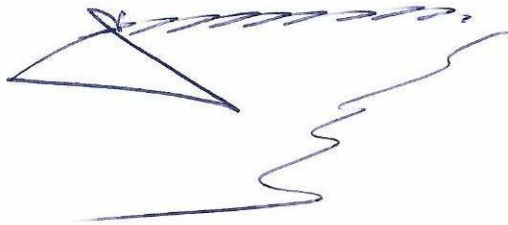
	<p>auditoriams atlikti sutartas procedūras.</p>	<p>Nepriklausomo finansų srities auditoriaus patvirtinimas rengiamas pagal EMPS administratoriaus parengtą ir EMPS administratoriaus interneto svetainėje paskelbtą užduotį nepriklausomiems auditoriams atlikti sutartas procedūras.</p>	<p><i>prielaidas, kad visų nuosavybės formų miškai būtų tvarkomi pagal vienodus tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principus, užtikrinant racionalų miškų išteklių naudojimą ir siekiant aprūpinti šalies pramonę žaliava, suteikti šaliai didžiausią socialinę ir ekonominę naudą, <...>. Įstatymo 7 str. 1 d. reglamentuota, kad <...> Didmeninė prekyba valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis vykdoma per elektroninę medienos pardavimo sistemą organizuojant aukcionus ilgalaikėms (nuo trijų iki dešimties metų trukmės), pusmetinėms (šešių mėnesių trukmės) ir trumpalaikėms (iki trijų mėnesių trukmės) sutartims sudaryti. 2017-02-24 Aiškinamojo rašto Del Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. I-671 2, 4, 5, 6, 7, 8, 13, 18 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – įstatymo projektas) ir susijusių įstatymų projektų (atitinkamai 2018-01-01 įsigaliojusi LR Miškų įstatymo redakcija) 3 d. numatyta, kad Prekybos mediena centralizavimas užtikrins ilgalaikį ir sklandų žaliavinės medienos tiekimą, ir tokiu būdu pagerins sąlygas šalies medienos pramonės veiklai (įskaitant ir regiono lygmens smulkesnes įmones). Siūlomas teisinis reguliavimas skatins investicijas į medienos pramonę, žaliavinės medienos apdirbimą ar perdirbimą Lietuvoje, tokiu būdu sukuriant didžiausią pridėtinę vertę, sudarys palankias sąlygas medienos pramonės plėtrai.</i></p> <p>Taigi, remiantis šiai dienai galiojančiais teisės aktais, Lietuvos Respublikos miškų įstatymo paskirtis, be kita ko, yra aprūpinti šalies pramonę žaliava ir suteikti šaliai didžiausią ekonominę naudą. Tuo tarpu įstatymo pakeitimai buvo daromi ir prekybos mediena centralizavimu buvo siekiama užtikrinti ilgalaikį ir sklandų žaliavinės medienos tiekimą ir pagerinti sąlygas medienos pramonei, ypačingai jas gerinant smulkioms</p>
--	---	---	---

		<p>įmonėms. Taigi, siekiant pateisinti prekybos mediena centralizavimą, iš esmės buvo siekiama pagerinti būtent medienos pramonės sąlygas bei smulkių įmonių interesus nupirkti norimą medienos kiekį.</p> <p>Taigi, nors aiškinamajame rašte Įstatymo pakeitimo tikslai buvo teisinami ilgalaikio ir sklandaus žaliavinės medienos tiekimo užtikrinimu bei sąlygų medienos pramonei gerinimu, ypačiai jas gerinant smulkioms įmonėms, tačiau, akivaizdu, kad aptariamu atveju Nutarimo pakeitimo projektas nepateisina deklaruojamų tikslų ir siekiamo reguliavimo įtvirtinimo.</p> <p>2. LR Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 str. 2 d. įtvirtinti teisėkūros principai, tame tarpe:</p> <p>i) tikslingumo principas, reiškiantis, kad teisės akto projektas turi būti rengiamas ir teisės aktas priimamas <u>tik tuo atveju, kai siekiamų tikslų negalima pasiekti kitomis priemonėmis;</u></p> <p>ii) sistemiškumo principas, reiškiantis, kad teisės normos turi <u>derėti tarpusavyje, žemesnės teisinės galios teisės aktai neturi prieštarauti aukštesnės teisinės galios teisės aktams, įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai turi būti rengiami ir priimami taip, kad įsigaliojusių kartu su įstatymu ar atskiromis jo nuostatomis, kurias šie teisės aktai įgyvendina;</u></p> <p>iii) efektyvumo principas, reiškiantis, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir <u>pasirenkama geriausia iš jų, teisės akte turi būti įtvirtinamos veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą</u> leisiančios <u>pasiekti priemonės, turi būti skelbiami ir įvertinami dėl teisinio reguliavimo gauti pasiūlymai, o teisėkūros veiksmai atliekami per protingus terminus;</u></p>
--	--	--

		<p>iv) proporcingumo principas, reiškiantis, kad pasirinktos teisinio reguliavimo priemonės turi sudaryti kuo mažesnę administracinę <u>ir kitokią naštą, nevaržyti teisinių santykių subjektų daugiau, negu to reikia teisinio reguliavimo tikslams pasiekti.</u></p> <p>Iš esmės tai reiškia, jog parengtas teisės akto projektas neatitinka teisėkūros principų, jeigu juo įtvirtinamos sąlygos, kurios uždeda tokią naštą, kuri visiškai nedera su teisės aktu siekiamo reguliavimo tikslu arba toks tikslas atitinkamu reguliavimu nėra pasiekiamas, žemesnės teisinės galios teisės aktas prieštarauja aukštesnės galios teisės aktui.</p> <p>Šiuo atveju Nutarimo Projekto rengėjo Lydraštyje nurodomas poreikis Nutarimo pakeitimams kilęs ne iš aukštesnės galios teisės akto – įstatymo, o iš susiklosčiusios situacijos uždraudus įvežti medienos žaliavą iš Rusijos ir Baltarusijos. Taigi, Lietuvos Respublikos miškų įstatymui deklaruojant, kad jo paskirtis – reglamentuoti miškų naudojimą, siekiant aprūpinti šalies pramonę žaliava, suteikti šaliai didžiausią ekonominę naudą, poįstatyminiu teisės aktu (Nutarimo Projektu) sukuriamas įstatymo paskirties neatitinkanti teisinė situacija, kai siekiama įstatyme neįtvirtintų tikslų. Pažymėtina, kad nebuvo priimti jokie LR Miškų įstatymo pakeitimai, kurie būtų lėmę poreikį papildyti Nutarimą Projekte nurodomais 18¹.2. ir 18¹.3. punktais, dėl ko Projektas neatitinka teisėkūroje įtvirtintų tikslingumo, efektyvumo principų.</p> <p>Be to, Projektas prieštarauja ir kitam teisėkūros principui – sistemiskumo, kuris numato, kad normos turi derėti tarpusavyje. Tuo tarpu, šiuo atveju normos tarpusavyje nedera, kadangi vienu teisės aktu (LR Miškų įstatymu) siekiama aprūpinti šalies pramonę žaliava,</p>
--	--	--

		<p>prekybos mediena centralizavimu siekiama užtikrinti ilgalaikį ir sklandų žaliavinės medienos tiekimą, ir tokiu būdu pagerinti sąlygas šalies medienos pramonės veiklai, ypač smulkesnėms įmonėms, o kitu teisės aktu (Nutarimo pakeitimais) tokio tikslo panaikinimas ir apribojimų nustatymas bei papildomų našų (administracinių ir finansinių) įtvirtinimas, įtvirtina prieštaravimą tarp teisės aktų, bei <u>paneigia vykdomą politiką šalies medienos pramonės atžvilgiu, dėl ko niekaip nekoreliuoja su teisėkūros sistemiskumo principu.</u></p> <p>Projektu įtvirtintas teisinis reglamentavimas uždeda esamiems pirkėjams bei naujiems pirkėjams neproporcingą našą, kurie, vadovaujantis 18¹.3. p., siekdami apsirūpinti mediena, turės įsigyti naujus medienos perdirbimo įrenginius, juos bei naujais žaliavinės medienos perdirbimo įrenginiais prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį deklaruoti EMPS administratoriui, be to, pasirūpinti, kad tokia informacija papildomai būtų patvirtinta nepriklausomo finansų srities auditoriaus. Taigi, Projektas užkrauna pirkėjams papildomą finansinę bei administracinę našą, dėl ko neatitinka teisėkūroje įtvirtinto proporcingumo principo.</p> <p>Kiekvienas rengiamas ir ketinamas priimti teisės aktas turi turėti tam proporcingą siekiamą tikslą, tuo tarpu, siekis apriboti tam tikrą perkamos žaliavinės medienos kiekį pusmetinėms sutartims sudaryti vien tuo pagrindu, kad susiklostė situacija uždraudus įvežti medienos žaliavą iš Rusijos ir Baltarusijos, ar tuo pagrindu, kad staiga sumažėjus įvežamos medienos kiekiui, didėja vietinės paklausa, auga kainos, nėra teisėtas tikslas, kurio galima siekti rengiant teisės aktus ir/ar jų</p>
--	--	--

			<p>pakeitimus, kadangi teisės aktu negali būti siekiama sužlugdyti tam tikrą ūkio subjektų grupę.</p> <p>Bendrovė atkreipia dėmesį į tai, kad vien Lydraščio turinys ir reali faktinė situacija patvirtina, kad priėmus Nutarimo Projekte įtvirtintą reguliavimą, bus padaryta didžiulė žala jau esamiems žaliavinės medienos pirkėjams, kadangi toks teisinis reguliavimas nepagrįstai padidins esamų smulkiųjų žaliavinės medienos pirkėjų kaštus ir sumažins galimybę konkuruoti su kitais, didžiaisiais pirkėjais.</p> <p>Pažymėtina, jog dėl teisinio reguliavimo sužlugdžius smulkesnius pirkėjus akivaizdžiai sumažėtų Lietuvoje apdirbamos medienos kiekis, kas sukeltų grėsmę prarasti ženklia medienos dalį iš vietinių medienos perdirbėjų. Dėl ko siekiamais Nutarimo pakeitimais neturėtų būti ribojamas medienos perdirbėjų ūkinės veiklos vykdymas, o priešingai – turėtų būti laikomasi Lietuvos Respublikos miškų įstatymo nustatytų tikslų.</p> <p>Pažymėtina, jog teisėkūros efektyvumo principas įpareigoja teisės aktų rengėją parinkti geriausią priemonę tikslui pasiekti. Tai reiškia, kad kiekvienas rodiklis, kuriuo grindžiamas teisės akto reikalingumas, turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis, o ne teisės aktų rengėjo subjektyviu vertinimu.</p> <p>Atitinkamai toks reguliavimas ne tik uždeda administracinę ir finansinę naštą asmenims, kurie net neprisideda prie sąlygų, kurias siekiama šalinti Nutarimo Projektu, tačiau ir prieštarauja pačiam Nutarimo Projekto tikslui ir įtvirtina teisinę nelygybę pastovių pirkėjų, nuolat aukcionuose perkančių žaliavinę medieną, tarpe ir pastarųjų pirkėjų bei naujų pirkėjų tarpe. Tokiu būdu,</p>
--	--	--	--

			<p>Projektas, vėl gi, prieštarauja proporcingumo, efektyvumo ir tikslingumo principams.</p> <p>3. LR Konstitucijos 46 str. reglamentuota, kad <i>Valstybė reguliuoja ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei. Įstatymas draudžia monopolizuoti gamybą ir rinką, saugo sąžiningos konkurencijos laisvę.</i></p> <p>Taigi, vadovaujantis minėtu konstituciniu reglamentavimu, aukciono rezultatų nustatymo tvarka negali būti savavališkos diskriminacijos priemone ar paslėpto prekybos apribojimo išraiška.</p> <p>Nėra aišku, koku pagrindu ir kokiais objektyviais duomenimis Nutarimo Projekto rengėjas nusprendė, jog atsižvelgiama į pirkėjams taikomą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį turėtų būti tik nustatant aukcioną laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą pusmetinėms sutartims, kai LR Miškų įstatymo 7 str. 1 d. bei Nutarimo 4 p. numato, kad vykdant didmeninę prekybą žaliavine mediena ir (ar) miško kirtimo liekanomis per elektroninę žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų pardavimo sistemą (toliau – EMPS), aukcionai organizuojami ilgalaikėms, pusmetinėms ir trumpalaikėms sutartims sudaryti.</p> <p>Šiuo atveju diskriminuojami pirkėjai, dalyvaujantys žaliavinės medienos aukcione pusmetinėms sutartims sudaryti ir monopolizuojama rinka, proteguojant tik stambiuosius žaliavinės medienos pirkėjus.</p> <p>4. Nėra aišku, koku pagrindu ir kokiais objektyviais duomenimis Nutarimo projekto rengėjas nusprendė, jog Projekte numatyti pakeitimai neturės reikšmingo poveikio konkurencijai.</p>
--	--	--	--

		<p>LR Konkurencijos įstatymo 4 str. 1 d. reglamentuota, kad viešojo administravimo subjektai, įgyvendindami pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu Lietuvos Respublikoje, privalo užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę. 4 str. 2 d. reglamentuota, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant įstatymų reikalavimus.</p> <p>Taigi, įstatymui tiesiogiai draudžiant priimti minėtus teisės aktus ir sprendimus, Nutarimo Projekto rengėjas, būdamas viešojo administravimo subjektu, siekia priimti tokius sprendimus ir teisės aktą, kurie diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ir jų grupes, t.y. smulkiuosius žaliavinės medienos pirkėjus, dalyvaujančius žaliavinės medienos aukcione pusmetinėms sutartims sudaryti, kurių galimybės pirkti žaliavinės medienos kiekį ribojamos procentine išraiška, skaičiuojama nuo vidutinio per kalendorinį pusmetį pardavėjo konkrečiam pirkėjui pagal pusmetines sutartis perduoto žaliavinės medienos kiekio. Projektu siekiami Nutarimo pakeitimai riboja smulkiųjų žaliavinės medienos pirkėjų galimybę konkuruoti įsigyjant aukcione žaliavinę medieną, kadangi bet kuriuo atveju jų galimybės yra ribojamos anksčiau įsigytu medienos kiekiu.</p> <p>Projektu siekiami Nutarimo pakeitimai neabejotinai teiks privilegijas stambiesiems pirkėjams, kurie per paskutinius 4 kalendorinius pusmečius iki aukciono</p>
--	--	--

		<p>vykdymo bus perėmę didelius žaliavinės medienos kiekius ir, atitinkamai, aukcione galės įsigyti dar didesnius kiekius, tokiu būdu, kiekvieną pusmetį vis labiau didinantys perkamos žaliavinės medienos kiekius. Tarp minėtų pirkėjų neabejotinai atsiras konkurencijos sąlygų skirtumų, kadangi jie yra konkuruojantys subjektai, o jų siekis laimėti aukcionuose, lems neproporcingą žaliavinės medienos kainų augimą ir tokiu būdu iškraipys sąlygas rinkoje.</p> <p>Šiuo atveju, kadangi dalyvaujant aukcione konkurencija vyksta tarp dalyvaujančių potencialių pirkėjų, atitinkamai, ir Projekto nuostatos turėtų atspindėti galimybę konkuruoti dalyvaujantiems, o ne laimėjusiems pirkėjams ir nepriklausomai nuo ankstesnėmis pusmetinėmis sutartimis įgytų žaliavinės medienos kiekių.</p> <p>5. LR Konstitucijos 7 str. 2 d. numatyta, jog galioja tik paskelbti įstatymai. Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, jog atitinkama LR Konstitucijos nuostata atspindi teisės principą, jog paskelbti įstatymai galioja į ateitį ir <u>neturi grįžamosios galios (lex retro non agit)</u>. Taigi įstatymai taikomi tiems faktams ir pasekmėms, kurios atsiranda po šių įstatymų įsigaliojimo (1994 m. gruodžio 1 d., 2001 m. sausio 11 d., 2003 m. rugsėjo 30 d. nutarimai). Taisyklė <i>lex retro non agit</i> – svarbus ir būtinas veiksnys užtikrinant teisės, įstatymų, teisinės tvarkos stabilumą ir tvirtumą, teisinių santykių subjektų teises, pasitikėjimą valstybėje priimtais teisės aktais. Teisės subjektas turi būti įsitikinęs, kad jo elgesys, <u>atitinkantis tuo metu galiojančius teisės aktus, ir vėliau bus laikomas teisėtu ir nesukeliantiu jam neigiamų teisinių padarinių</u> (1998 m. kovo 25 d. nutarimas). Šis principas taip pat siejamas su teisinės valstybės principu</p>
--	--	--

		<p>ir vienu iš jį sudarančių elementų – teisinio saugumo reikalavimu. Taigi <i>lex retro non agit</i> yra konstitucinis principas, kuris kaip bendrasis teisės principas taikomas visose teisės sistemos posistemėse (teisės šakose). Reikalavimo, kad įstatymas neturi grįžtamosios galios, neatitinkantis reglamentavimas civilinių, administracinių ar kitų teisinių santykių srityje pažeistų teisinės valstybės principą ir būtų priešingas Lietuvos Respublikos Konstitucijai (žr. pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2001 m. sausio 11 d. nutarimą).</p> <p>Atsižvelgiant į Projektu siekiamą įtvirtinti perkamos žaliavinės medienos kiekio ribojimą priklausantį nuo ankstesniais 4 kalendoriniais pusmečiais iš pardavėjo perimto žaliavinės medienos kiekio, bei atsižvelgiant į tai, jog iki šiol nebuvo numatyta teisės aktuose ar sudarytose pusmetinėse sutartyse, kad iš pardavėjo pagal pusmetines sutartis perimamas žaliavinės medienos kiekis įtakos ateinančių laikotarpių galimybes pirkti žaliavinės medienos kiekius, siekiamas priimti teisinis reguliavimas pažeidžia pirkėjų interesus, teisėtus lūkesčius, kadangi teisėtai, pagal tuo metu galiojančius teisės aktus pirkėjų sudarytos ir tinkamai vykdomos pusmetinės sutartys ir atitinkami nupirkti kiekiai tampa suvaržymu pirkėjams ir dėl to pirkėjai turi patirti itin neigiamas pasekmes, susijusias su apribota galimybe nupirkti žaliavinę medieną, nors jų elgesys vykdamas iki dalyvavimo aukcione sudarytas pusmetines sutartis buvo teisėtas ir nepažeidžiantis sutarčių sąlygų. Taigi, Nutarimo Projektu siūlomi pakeitimai pažeidžia žaliavinės medienos pirkėjų, ypač smulkiųjų įmonių, Lietuvos Respublikos miškų įstatymu sukuriamus teisėtus lūkesčius ir interesus aukcione pusmetinėms sutartims sudaryti galimybes apsirūpinti</p>
--	--	---

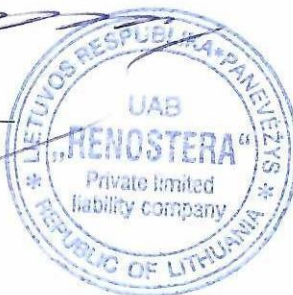
		<p>reikiamu žaliavinės medienos kiekiu. Šiuo atveju Nutarimo pakeitimai nėra susieti su ankstesnių pusmetinių sutarčių tinkamu vykdymu, t.y. pastovūs pirkėjai, net ir tinkamai vykdantys ankstesnes 4 kalendorinių pusmečių laikotarpiu sudarytas sutartis, neturi jokių galimybių nupirkti didesnę negu 10 proc. vidutinio per kalendorinį pusmetį pardavėjo konkrečiam pirkėjui pagal pusmetines sutartis perduoto žaliavinės medienos kiekio, nors ankstesnes pusmetines sutartis vykdė tinkamai. Tokiu būdu yra pažeidžiami teisinės valstybės, teisėtų lūkesčių ir <i>lex retro non agit</i> principai. Tuo tarpu net ir netinkamai pusmetines sutartis vykdžiusiems, tačiau didelius kiekius žaliavinės medienos iš pardavėjo perėmusiems pirkėjams nepriklausomai, nuo netinkamo sutarčių vykdymo, suteikiamos galimybės sekančiuose aukcionuose nupirkti dar didesnius kiekius.</p> <p>Atitinkamai, manome, kad nustatant žaliavinės medienos aukcioną pusmetinėms sutartims sudaryti laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą, reikalavimas atsižvelgti į pirkėjams taikomą tam tikrą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį turi būti taikomas tik naujai aukcionuose dalyvaujantiems pirkėjams arba tiems pirkėjams, kurie netinkamai vykdė ankstesnes pusmetines sutartis, o pirkėjams iki dalyvavimo aukcione tinkamai vykdžiusiems pusmetines sutartis, turi būti užtikrinama galimybė pirkti neribotą žaliavinės medienos kiekį, tokiu būdu užtikrinant, kad pagal teisės aktus seniau sudarytų ir tinkamai vykdytų pusmetinių sutarčių pagrindu žaliavinės medienos pirkėjai dėl pasikeitusio reglamentavimo nepatirs neigiamų pasekmių.</p>
--	--	---

		<p>6. Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) įtvirtinta laisvo prekių judėjimo apsauga, draudžianti kiekybinius ribojimus.</p> <p>Teisingumo Teismas bylos Dassonville sprendime laikėsi nuomonės, kad visos valstybių narių priimtose prekybos taisyklės, galinčios tiesiogiai ar netiesiogiai, faktiškai ar potencialiai apriboti Bendrijos vidaus prekybą, laikomos kiekybiniais apribojimams lygiaverčio poveikio priemonėmis (žr. 1974 m. liepos 11 d. byla 8/74 ir 2005 m. lapkričio 15 d. byla C-320/03). Teisingumo Teismo išaiškinimas Cassis de Dijon byloje toliau formavo teismo praktiką – įtvirtintas principas, kad kiekvieną produktą, teisėtai pagamintą ir parduodamą kurioje nors valstybėje narėje, vadovaujantis sąžiningomis, įprastomis tos valstybės taisyklėmis ir gamybos procesais, turi būti leidžiama parduoti bet kurios kitos valstybės narės rinkoje. Todėl valstybės narės privalo leisti į apyvartą ir pateikti rinkai kitoje valstybėje narėje teisėtai pagamintas ir rinkai teikiamas prekes.</p> <p>Šiuo atveju yra pažeidžiamas laisvo prekių ir paslaugų judėjimo principas, kadangi Projektu užkertamos galimybės naujiems, ne tik Lietuvos Respublikos, bet ir Europos Sąjungos pirkėjams, pirkti žaliavinę medieną aukcionuose pusmetinėms sutartims sudaryti.</p> <p>7. Projekto rengėjas Lydraštyje teigia, kad <i>Projekte siūlomi pakeitimai – laikina priemonė reaguojant į susidariusią situaciją</i>. Tačiau Projekte nėra įtvirtinta jokių nuostatų, kad Projekte numatyti pakeitimai yra laikini.</p> <p><u>Atitinkamai, remiantis aukščiau išdėstytu, akivaizdu, jog Nutarimo pakeitimai prieštarauja teisėkūros principams, LR Konstitucijai, LR</u></p>
--	--	---

		<p><u>Konkurencijos įstatymui, Sutarčiai dėl Europos Sąjungos veikimo, dėl ko tokio turinio, koks parengtas Projektas, priimtas būti negali.</u></p> <p>Siūlomais Nutarimo projekto pakeitimais Bendrovė siūlo:</p> <p>i) numatyti, kad nustatant žaliavinės medienos aukcioną pusmetinėms sutartims sudaryti laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą neatsižvelgiama į pirkėjams taikomą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį ir, atitinkamai, atsisakyti Nutarimo Projektu siekiamo įtvirtinti Nutarimo 18^{1.3.} p. formuluotės,</p> <p>arba (<i>alternatyvus siūlymas</i>)</p> <p>ii) numatyti, kad nustatant žaliavinės medienos aukcioną pusmetinėms sutartims sudaryti laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą atsižvelgiama į visiems pirkėjams taikomą žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų pardavėjo atskirai kiekvienam aukcionui nustatyto dydžio visiems pirkėjams vienodą fiksuotą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį (kuris, atitinkamai, turėtų būti apskaičiuotas atsižvelgiant į pardavėjo tame aukcione maksimalų galimą parduoti žaliavinės medienos kiekį), atitinkamai, Nutarimo 18^{1.3.} p. įtvirtinant galimybes tokį fiksuotą kiekį padidinti deklaruojant įgytus naujus medienos perdirbimo įrenginius.</p>
--	--	---

UAB „Renostera“
Direktorius Sigitas Šilinis

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

Kopija:

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai

Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

2022.05.20 Nr.S-22/08

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

UAB „Stora Enso Lietuva“ yra viena didžiausių medienos perdirbimo įmonių Lietuvoje. Įmonėje, kuri šalyje veikia nuo 2002 m., dirba 304 darbuotojai, metinė apyvarta siekia 52,5 mln. €, perdirbamas metinis medienos kiekis – apie 420 000 m³. Susipažinome su Aplinkos ministerijos parengtu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimo Nr. 972 „Dėl Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu.

Esminis Projekto pasiūlymas – pakeisti aukciono ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti rezultatų nustatymo tvarką. Nustatant aukcioną laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą pusmetiniame aukcione, būtų atsižvelgiama į pirkėjams taikomą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį, kuris būtų nustatomas kaip vidutinis per kalendorinį pusmetį pardavėjo konkrečiam pirkėjui pagal pusmetines sutartis parduotas žaliavinės medienos kiekis, padidintas 10 procentų (įvertinant šiuo metu sutartims vykdyti taikomą 10 procentų paklaidą), skaičiuojant už paskutinius 4 kalendorinius pusmečius iki aukciono vykdymo kalendorinio pusmečio pradžios, tačiau bet kuriuo atveju ne mažesnis kaip 1000 ktm. Taip pat numatoma išimtis – jei pirkėjas įgijo naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, leidžiančių jam perdirbti papildomą žaliavinės medienos kiekį arba pradėti perdirbti žaliavinę medieną – pirmus 24 mėnesius nuo tokių įrenginių įrengimo dienos, nustatant jam maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį, būtų atsižvelgiama į tokių įrenginių per kalendorinį pusmetį prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį. Prognozuojamas papildomai perdirbti žaliavinės medienos kiekis būtų nustatomas pagal pirkėjo EMPS administratoriui pateiktą ir pirkėjo vadovo patvirtintą informaciją apie įgytus naujus žaliavinės medienos perdirbimo įrenginius, ši informacija taip pat būtų papildomai patvirtinta nepriklausomo finansų srities auditoriaus.

Teikiame savo pastabas minėtam nutarimo projektui (žemiau).

Prieš dėstant pastabas primintina keletas Konkurencijos įstatymo nuostatų. *Konkurencijos ribojimas – veiksmai, sudarantys kliūtis konkuruoti atitinkamoje rinkoje ar galintys susilpninti, iškraipyti arba kitaip neigiamai paveikti konkurenciją. Viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant įstatymų reikalavimus.* (4 straipsnio 2 dalis).

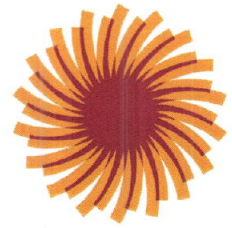
Dėl projekto 18¹.2 punkto prieštaravimo Konkurencijos įstatymui.

Šiame punkte nepagrįstai sudaromos palankesnės sąlygos asmenims, kurie per paskutinį laikotarpį (2 metus) yra laimėję aukcionus ir nupirkę atitinkamus kiekius medienos. Tuo tarpu pirkėjams, kurie nors ir turi gamybinius pajėgumus, tačiau **nedalyvavo** aukcionuose (jie pirkė medieną iš privačių miško savininkų) arba **dalyvavo aukcionuose, tačiau jų nelaimėjo** (dėl pasiūlytos mažesnės kainos jiems nepavyko nusipirkti medienos iš valstybės įmonės, todėl pirkė iš privačių miško savininkų) sudaromos nepagrįstos kliūtys konkuruoti su praėjusių aukcionų laimėtojais. Projekto autoriai nepateikia argumentų, kodėl tokius subjektus (seniai esančius rinkoje, bet dėl kažkokių priežasčių nelaimėjusių paskutinių dviejų metų aukcionų) reiktų diskriminuoti. Tikimės, kad tokios formuluotės nebuvo parinktos pagal idealiai sąlygas atitinkančių (paskutinių dviejų metų laimėtojų) įmonių siūlymus. Siūlome šio punkto nuostatą, kaip prieštaraujančią Konkurencijos įstatymui, atsisakyti.

Šiame punkte siekiama įtvirtinti nuostatą, kad pirkėjams taikomą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį reiktų nustatyti skaičiuojant žaliavinės medienos kiekį kuris buvo perduotas per paskutinius 4 kalendorinius pusmečius iki aukciono vykdymo kalendorinio pusmečio pradžios. Projekto autoriai nepateikia paaiškinimo, kodėl pasirinktas toks dviejų metų terminas. Akivaizdu, kad staigus (nenukeliant šios nuostatos įsigaliojimo bent jau dvejiems metams) tokio termino nustatymas bus ypač palankus įmonėms, kurios laimėjo aukcionus per paskutinius du metus ir priešingai – pragaištingas įmonėms, kurios aukcionuose nedalyvavo arba dalyvavo bet jų nelaimėjo. Tokios įmonės, net ir pasiūliusios didžiausią kainą turės apsiriboti punkte numatytoju minimaliu – 1000 kietmetrių kiekiu. Likę kiekiai tektų privilegijuotiems subjektams. Siūlome atsisakyti šio punkto nuostatų, kaip prieštaraujančių Konkurencijos įstatymui.

Dėl projekto 18¹.3 punkto prieštaravimo Konkurencijos įstatymui.

- a) Priėmus paskelbtos redakcijos Tvarkos aprašo pakeitimus būtų sudarytos išskirtinės sąlygos pirkėjams, kurie įsigijo **naujų** žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, prieš tuos, kurie tokius įrenginius turi iš anksčiau. Šiuo atveju, nei vieni (su naujais įrengimais), nei kiti (su iš anksčiau turimais įrengimais) nėra per paskutinius 4 kalendorinius pusmečius iki aukciono vykdymo kalendorinio pusmečio pradžios įsigiję medienos per EMPS. Tokia nuostata akivaizdžiai

storaenso

sudaro skirtingas konkurencines sąlygas toje pačioje rinkoje dalyvaujantiems verslo subjektams. **Požymis, pagal kurį būtų vykdomas diskriminacinis skirstymas (maksimalaus leidžiamo pirkti medienos kiekio nustatymas) - perdirbimo įrenginių įsigijimo laikas (naujai ir ne naujai įsigyti įrengimai).** Šis punktas taisytinas, eliminuojant nurodytą konkurencinį apribojimą.

- b) Nustatant naujų įrengimų atsiradimą, kaip sąlygą dalyvauti aukcione ir turėti galimybę įsigyti didesnę kiekį, projekto rengėjai nepasisakė (tiek Tvarkos apraše, tiek lydraštyje), kaip bus kontroliuojama tokių deklaracijų apie įsigytus naujus įrengimus (bei jų pajėgumus) atitikimas tikrovei. Atkreiptinas dėmesys, kad naujieji pajėgumai pagal pateiktą nutarimo projektą gali būti tiek Lietuvoje, tiek ES, tiek ir trečiose šalyse (pvz. Afrikoje). Akivaizdu, kad įmonės vadovo parašas ir nepriklausomo audito įmonės patvirtinimas neeliminuos galimo piktnaudžiavimo, jei nebus nustatyta tokių deklaracijų valstybinės kontrolės tvarka bei atsakomybė už neteisingų duomenų pateikimą. Tokia tvarka pateiktame projekte neaptarta. Neabejotina, kad efektyviai kontrolei (pajėgumų tikrinimui visose pasaulio šalyse) reikalingi milžiniški ištekliai. Taigi – be kontrolės mechanizmo atsiveria plačios galimybės piktnaudžiauti, o kontroliuoti, šį mūsų manymu perteklinį reikalavimą, kainuotų neproporcingai daug. Todėl manome, kad **kriterijus „įgyjo naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, leidžiančių jam perdirbti papildomą žaliavinės medienos kiekį arba pradėti perdirbti žaliavinę medieną“ yra šalintinas iš projekto**, kai pažeidžiantis Konkurencijos įstatymą ir pareikalausiantis neproporcingų kontrolės kaštų (o nenustačius kontrolės tvarkos – bus sudarytos sąlygos piktnaudžiauti).

Apibendrinimas

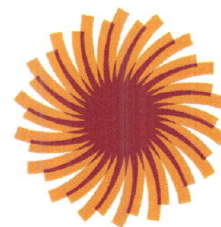
Mūsų įsitikinimu, nenukrypstamai einant sąžiningos konkurencijos ir skaidrumo didinimo keliu, prekybos mediena taisyklėse pirmiausiai būtina įteisinti atvirus aukcionus pusmetinėms ir ilgalaikėms sutartims sudaryti, vykstančius realiuoju laiku, ir eliminuoti transporto kaštų skirtumus, susidarantius dėl medienos sandėlių geografinio išsidėstymo (didelių atstumų) Valstybinių miškų urėdijos regioniniuose padaliniuose. Tai medienos rinkos subjektams leistų konkuruoti įsigyjant medieną ir padarytų prekybos mediena procesą valstybiniuose miškuose skaidresniu.

Akivaizdu, kad priėmus siūlomą nutarimo projektą tikėtini teisiniai ginčai, kuriuose valstybė (pripažinus, kad buvo pažeistas Konkurencijos įstatymas) turėtų atlyginti įmonių patirtą žalą.

Manome, kad dirbtinių diskriminacinių ribojimų nebuvimas, ne tik užtikrintų skaidrią ir konkurencingą prekybą valstybei priklausančia mediena, bet ir leistų valstybei (kaip įmonės savininkei) gauti maksimalią naudą iš jai priklausančio turto pardavimo. Gautos lėšos būtų nukreiptos į Lietuvos miškų priežiūrą, atkūrimą bei įveisimą, taip sukuriant efektyvų valstybinio turto valdymo modelį.

Prašome neteikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei tvirtinti tokio, koks pateiktas derinimui, Aplinkos ministerijos parengto Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo

THE RENEWABLE MATERIALS COMPANY

storaenso

„Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimo Nr. 972 „Dėl Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projekto.

Generalinis direktorius

Darius Vaičiukynas

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2022-05- Nr.
I 2022-05-17 Nr. (66)-D8(E)-2685

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Teisingumo ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi derinimui pateiktą [Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimo Nr. 972 „Dėl Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą](#) (toliau – Nutarimo projektas), teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Siūlome įvertinti, ar Nutarimo projektu keičiamo Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) 7.1 ir 13 papunkčiuose siūlomas numatyti vienodas terminas (10 darbo dienų vietoje atitinkamai 15 ir 12 darbo dienų) nesukels problemų taikyme, nes, EMPS administratoriui paskelbus aukciono pradžios laiką likus 10 darbo dienų iki jo pradžios, medienos pardavėjas pranešimą apie numatomą parduoti medieną privalėtų paskelbti tą pačią darbo dieną, kurią EMPS administratorius paskelbė apie aukciono pradžią.

2. Nutarimo projektu keičiamo Tvarkos aprašo 17.2 papunktyje siūloma pirkėjo teisę siūlyti iki 20 procentų mažesnę nei pradinę pardavėjo pasiūlyta kaina (toliau – mažesnė kaina) tiek pirmame, tiek pakartotiniame aukcione pakeisti į pirkėjo teisę siūlyti mažesnę kainą tik pakartotiniame aukcione. Rašte, kuriuo Nutarimo projektas teikiamas išvadoms gauti (toliau – lydraštis), nurodyta, kad *siūloma išlaikyti galimybę pirkėjams pakartotiniame aukcione ilgalaikėms ar pusmetinėms sutartims sudaryti siūlyti iki 20 procentų mažesnę nei pradinę pardavėjo pasiūlyta kaina siekiant sumažinti pakartotinių aukcionų organizavimo poreikį dėl mažiau paklausių medienos sortimentų*. Svarstyтина, ar siūlomas pakeitimas neturės priešingo nei siekiamas poveikio – jei pirmajame aukcione pardavėjo pasiūlyta medienos kaina visiems pirkėjams bus per didelė ir pirkėjai neturės teisės pasiūlyti mažesnės kainos, mediena, tikėtina, bus parduota tik pakartotiniame aukcione.

3. Pagal Nutarimo projektu siūlomo naujo Tvarkos aprašo 18¹ punktą maksimalus galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis pusmetinėms sutartims sudaryti pirkėjams būtų nustatomas atsižvelgiant į jų praeities sandorius, taip pat numatyta galimybė šį dydį koreguoti, jei pirkėjas įsigijo įrangos žaliavinei medienai perdirbti, tačiau Nutarimo projektu nesiūloma nustatyti vėlesnio pakeitimų įsigaliojimo, kurie užtikrintų tinkamą ūkio subjektų informavimą apie šiuos ribojimus ir galimybę tinkamai jiems pasiruošti (įsigyti minėtos įrangos, kuri, manytina, yra planuojama ir užsakoma iš anksto, bei gauti nepriklausomo auditoriaus išvadą) – abejotina, ar siūlomi pakeitimai suderinami su konstituciniu teisėtų lūkesčių apsaugos principu, kuris taip pat reiškia įgytų teisių apsaugą, t. y. asmenys turi teisę pagrįstai tikėtis, kad jų pagal galiojančius teisės aktus įgytos teisės bus išlaikytos nustatytą laiką ir galės būti realiai įgyvendinamos. Konstitucinis Teismas 2001 m. liepos 12 d. nutarime yra konstatavęs,

kad pagal šį principą teisinį reguliavimą galima keisti tik laikantis iš anksto nustatytos tvarkos ir nepažeidžiant Konstitucijos principų bei normų, būtina *inter alia* laikytis principo *lex retro non agit*, teisinio reguliavimo pataisomis negalima paneigti asmens teisėtų interesų ir teisėtų lūkesčių.

4. Nutarimo projektu siūlomą naują Tvarkos aprašo 18¹ punktą siūlome papildyti nuostatomis, numatančiomis maksimalaus galimo pirkti žaliavinės medienos kiekio nustatymą pirkėjams, kurie anksčiau nedalyvavo aukcionuose pusmetinėms sutartims sudaryti arba dalyvavo trumpiau nei 4 pusmečius.

5. Nutarimo projektu siūlomuose naujuose Tvarkos aprašo 18¹.2 ir 18¹.3 papunkčiuose siūlome patikslinti, kaip *atžvelgiama* į pirkėjams taikomą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį nustatant aukcioną pusmetinėms sutartims sudaryti laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą.

6. Nutarimo projektu siūlomą naują Tvarkos aprašo 18¹.3 papunktį siūlome patikslinti nurodant, kokia teise pirkėjas turėtų būti įgijęs žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių.

7. Jei iki Nutarimo projektu siūlomų pakeitimų įsigaliojimo numatyta organizuoti aukcionų pusmetinėms sutartims sudaryti, Nutarimo projektą reikėtų papildyti įgyvendinamosiomis nuostatomis dėl aukcionų, kurie pradėti vykdyti iki pakeitimų įsigaliojimo, vykdymo įsigaliojus Nutarimo projektu siūlomiems Tvarkos aprašo pakeitimams.

8. Lydraštyje nepateikta informacijos apie tai, kodėl Nutarimo projektu siūloma nustatyti būtent 1000 kietmetrių ribinį dydį, taip pat – 24 mėnesių terminą. Siūlome šią informaciją nurodyti rašte, kuriuo Nutarimo projektas bus teikiamas Vyriausybei.

Teisės technikos ir redakcinės pastabos perduotos rengėjams tiesiogiai.

Dėl Nutarimo projekto atitikties Europos Sąjungos teisei:

Nutarimo projektu siūlomos naujos Tvarkos aprašo nuostatos tiesiogiai nėra skirtos įtvirtinti prekių judėjimo tarp valstybių narių apribojimus. Jų tiesioginė paskirtis numatyti procedūrą parduoti ribotą valstybės išteklių – medieną. Akcentuotina, kad sprendimas dėl geriausio valstybės turto realizavimo būdo, yra valstybės prerogatyva. Vis dėlto, nepaisant formalių Nutarimo projektu deklaruojamų tikslų, nors ir netiesiogiai, siūlomi pakeitimai gali turėti įtakos ES vidaus rinkai. Nutarimo projekto lydimuosiuose dokumentuose pažymima, kad aprašo pakeitimais kartu yra siekiama ir apsaugoti Lietuvos Respublikos medienos perdirbimo pramonę nuo neigiamos Europos Sąjungos (toliau – ES) taikomų sankcijų Rusijai ir Baltarusijai įtakos. Pažymėtina, kad tokių ekonominių tikslų siekimas negali pateisinti laisvo prekių judėjimo ribojimų.

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 35 straipsnyje įtvirtinta taisyklė, pagal kurią „[t]arp valstybių narių uždraudžiami kiekybiniai eksporto apribojimai ir visos lygiaverčio poveikio priemonės.“ Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – ESTT) sprendime *Hidroelectrica* kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemonėmis, kaip tai suprantama pagal SESV 35 straipsnį, kvalifikavo „<...> visiems nacionalinėje teritorijoje veikiančioms ūkio subjektams taikomas nacionalines priemones, kurias faktiškai labiau paveikia prekių išsiuntimą iš eksporto valstybės narės rinkos nei prekybą prekėmis šios valstybės narės nacionalinėje rinkoje <...>“. Antra, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad *bet koks vienos iš SESV numatytų pagrindinių laisvių apribojimas, net ir nedidelis, pagal šią Sutartį yra draudžiamas, nebent jo poveikis būtų laikomas pernelyg atsitiktiniu ar netiesioginiu, kad jis galėtų būti laikomas apribojimu, kaip tai suprantama pagal SESV 35 straipsnį* <...>.¹ Atkreipiame dėmesį, kad keletas Nutarimo projektu dėstomų reikalavimų vertintini kaip

¹ Byla C-648/18, *Autoritatea națională de reglementare în domeniul energiei (ANRE) prieš Societatea de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale Hidroelectrica SA*, ECLI:EU:C:2020:723, para. 29.

kiekybiniais eksporto apribojimams lygiaverčio poveikio priemonės, dėl ko jos galimai yra nesuderinamos su SESV 35 straipsniu.

Nutarimo projekto 6 punktu dėstomu Tvarkos aprašo 18¹.2 papunkčiu siekiama įtvirtinti sąlygą, kad „*nustatant žaliavinės medienos aukcionų pusmetinėms sutartims sudaryti laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą atsižvelgiama į pirkėjams taikomą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį. Jis nustatomas kaip vidutinis per kalendorinį pusmetį pardavėjo konkrečiam pirkėjui pagal pusmetinės sutartis perduotas žaliavinės medienos kiekis, padidintas 10 procentų, skaičiuojant pagal Tvarkos aprašo 7.6 papunktį paskelbtus duomenis už paskutinius 4 kalendorinius pusmečius iki aukciono vykdymo kalendorinio pusmečio pradžios, tačiau bet kuriuo atveju ne mažesnis kaip 1000 ktm. Maksimalus galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis netaikomas vykdant pakartotinius žaliavinės medienos aukcionus pusmetinėms sutartims sudaryti.*“ Atkreipiame dėmesį, kad labiau tikėtina, kad atitinkamus istorinius duomenis turės Lietuvos Respublikoje veiklą vykdančios ir nuolatos žaliavinės medienos aukcionuose dalyvaujantys subjektai. Taigi, šio kriterijaus taikymo faktinis poveikis gali paveikti kitose Europos Ekonominės Erdvės (toliau – EEE) valstybėse įsisteigusius ir veiklą vykdančius asmenis labiau nei įsisteigusius Lietuvos Respublikoje, dėl ko EEE veiklą vykdančios subjektai galimai būtų eliminuoti arba pastatyti į mažiau palankią situaciją nusipirkti žaliavinės medienos Lietuvos Respublikoje vykdomuose žaliavinės medienos aukcionuose. Atsižvelgiant į tai, šios taisyklės taikymas galimai sudarytų sąlygas skirtingai traktuoti Lietuvos Respublikoje ir kitose EEE valstybėse veiklą vykdančius asmenis (suteikiant pranašumą Lietuvos Respublikos subjektams). Pažymime, kad ESTT sprendime *Gysbrechts* pažymėjo, kad „<...> nacionalinės priemonės, kurių tikslas ar poveikis – būtent riboti eksporto srautus ir taip **skirtingai traktuoti prekybą valstybės narės viduje ir jos prekybą eksportui ir kurios užtikrina konkrečių naudą nacionalinei gamybai arba suinteresuotosios valstybės vidaus rinkai kitų valstybių narių gamybos ar prekybos nenaudai**, buvo pripažintos kiekybiniais eksporto apribojimams lygiaverčio poveikio priemonėmis.“² Atsižvelgiant į šias aplinkybes, minėta Nutarimo projektu siūloma nauja Tvarkos aprašo nuostata vertintina, kaip kiekybiniam eksporto apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, galinti riboti laisvą prekių judėjimą ES bendrojoje rinkoje.

Taip pat pažymime, kad į rinką patekti mėginantys subjektai, kurie anksčiau žaliavinės medienos aukcionuose nedalyvavo, būtų eliminuojami iš aukcionų, kadangi atitinkamų istorinių duomenų, su kuriais siejamas galimo įsigyti medienos kiekio skaičiavimas, apskritai neturėtų. Analogiškai, yra daug labiau tikėtina, kad Nutarimo projektu siūlomame naujame Tvarkos aprašo 18¹.3 papunktyje numatyta išlyga dėl naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, leidžiančių perdirbti papildomą žaliavinės medienos kiekį, pasinaudoti galės rinkoje įsitvirtinę subjektai, tokiu būdu dar labiau padidindami savo rinkos dalį. Taigi, šių taisyklių taikymas nulemtų rinkoje jau įsitvirtinusių subjektų pranašumą prieš į rinką patekti mėginančius subjektus. Atsižvelgiant į tai, Nutarimo projektui pritarimą turėtų suteikti Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba.

Pažymime, kad tam tikrais atvejais, laisvą prekių judėjimą ribojančios priemonės gali būti pateisintos SESV 36 straipsnyje įtvirtintais atvejais, kai ribojanti priemonė yra būtina visuomenės dorovės, viešosios tvarkos, visuomenės saugumo, žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatos bei gyvybės apsaugos, nacionalinių meno, istorijos ar archeologijos vertybių apsaugos bei pramoninės ir komercinės nuosavybės apsaugos sumetimais, ir ESTT praktikoje suformuluotais pagrindais. Pagal nusistovėjusią ESTT praktiką nacionalinės priemonės, galinčios riboti EEE vidaus prekybą, gali būti pateisinamos SESV 36 straipsnyje nurodytomis bendrojo intereso priežastimis, kaip antai žmonių sveikatos ir gyvybės

² Byla C-205/07, *Hof van beroep te Gent prieš Lodewijk Gysbrechts, Santurel Inter BVBA*, ECLI:EU:C:2008:730, para. 40.

apsauga, arba imperatyviais, be kita ko, aplinkosaugos reikalavimais, **jeigu nagrinėjamos priemonės yra proporcingos siekiamam tikslui.**³ ESTT jurisprudencijoje yra nusistovėjusi taisyklė, kad nacionalinės taisyklės, galinčios sudaryti kliūčių prekybai ES viduje, yra pateisinamos, „<...> jeigu šios priemonės **yra tinkamos šio tikslo įgyvendinimui užtikrinti ir neviršija to, kas būtina jam pasiekti.**“⁴ Tuo atveju, jeigu valstybių narių priimti laisvo prekių judėjimo ribojimai yra netinkami arba neproporcingi siekiamam tikslui pasiekti, tokie ribojimai yra nesuderinami su ES teise, dėl ko privalo būti kaip įmanoma greičiau panaikinti. Pažymėtina, kad pats ES laisvą prekių judėjimą ribojančių priemonių įtvirtinimo nacionalinėje teisėje faktas gali nulemti pažeidimo procedūros prieš valstybę narę inicijavimą. Pavyzdžiui, byloje *Komisija prieš Austrijos Respubliką* pažeidimo procedūra buvo inicijuota būtent dėl Austrijos Respublikos priemonių, ribojančių laisvą prekių judėjimą, siekiant tam tikrų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų sumažinimo.⁵ Nors šioje byloje sektorinis eismo draudimas ESTT buvo pripažintas tinkama priemone šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo tikslo įgyvendinimui užtikrinti,⁶ tačiau jis buvo pripažintas neproporcingu, kadangi tikslas galėjo būti pasiektas laisvą prekių judėjimą mažiau ribojančiomis priemonėmis.⁷

Teisingumo ministrė

Evelina Dobrovolska

Ieva Klimašauskė, tel. 8 671 90746, el. p. ieva.klimasauske@tm.lt

³ Byla C-28/09, *Komisija prieš Austrijos Respubliką*, ECLI:EU:C:2011:854, para. 119.

⁴ Byla C-28/09, *Komisija prieš Austrijos Respubliką*, ECLI:EU:C:2011:854, para. 125.

⁵ Byla C-28/09, *Komisija prieš Austrijos Respubliką*, ECLI:EU:C:2011:854, para. 118.

⁶ Byla C-28/09, *Komisija prieš Austrijos Respubliką*, ECLI:EU:C:2011:854, para. 138.

⁷ Byla C-28/09, *Komisija prieš Austrijos Respubliką*, ECLI:EU:C:2011:854, para. 150.

Simas Grigonis, tel. 8 671 90760, el. p. simas.grigonis@tm.lt

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-05-20

Nr. 01(001)-22-0520

Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijai

I _____

Nr. _____

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS 2017 M. LAPKRIČIO 30 D. NUTARIMO
NR. 972 „DĖL PREKYBOS VALSTYBINIUOSE MIŠKUOSE
PAGAMINTA ŽALIAVINĖ MEDIENA IR MIŠKO
KIRTIMO LIEKANOMIS TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO“ NUTARIMO PAKEITIMO PROJEKTO**

Kreipdamosi Lietuvos medienos pramonės sektoriaus asociacijos į Lietuvos Respublikos Vyriausybę, kad būtų atkreiptas dėmesys dėl šiuo metu Ukrainoje vykstant karo veiksams ir pasauliui sankcionuojant Rusiją ir Baltarusiją už sukeltus neramumus regione, susidariusią situaciją medienos pramonės sektoriuje apsirūpinant žaliavine mediena, kai nutrūko žaliavų medienos pramonei tiekimo grandinės iš Rusijos, Baltarusijos ir Ukrainos, tikėjomės drąsesnių žingsnių siekiant apsaugoti Lietuvos ūkio gamybos potencialą, darbo vietas ir pajamas į valstybės biudžetą.

Vertinant teikiamą Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimo Nr. 972 „Dėl Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ nutarimo pakeitimo projektą *Turėdama Asociacijos Lietuvos mediena, Medienos perdirbėjų asociacijos, Medinės taros gamintojų asociacijos, ir Lietuvos medinių surenkamųjų namų klasterio įpareigojimą teikiame kelis siūlymu minėtą nutarimą tobulinti.*

Siūlomų nutarimo projekto patobulinimų motyvai:

Nutarimo pakeitimo projekte nėra tinkamai įvertintas nuolat aukcionuose dalyvaujančių pirkėjų poreikis žaliavinei medienai, kurią pirkėjai įsigyja iš Valstybinių miškų urėdijos. Dažnai pasitaiko atvejų, kuomet dėl įvairių aplinkybių pusmetinių sutarčių aukcionuose žaliavinės medienos neįsigiję pirkėjai yra priversti dalyvauti trumpalaikių sutarčių aukcionuose ir tik per šiuos du aukcionus apsirūpinti dalimi žaliavinės medienos poreikio. Siūlome įvertinti tai ir išplėsti pirkėjams taikomą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį nurodant ir trumpalaikių sutarčių aukcionuose įsigytos medienos kiekiu (18^{l.2. punkte}).

Be to, siekiant kiek įmanoma labiau amortizuoti susidariusios situacijos dėl karo Ukrainoje pasekmes, taip pat siekiant kuo maksimalesnės naudos šalies biudžetui ir šalies žaliojo kurso užsibrėžtų tikslų įgyvendinimo bei mažesnio poveikio klimato kaitai yra svarbu, kad Lietuvoje užauginta ir paruošta žaliavinė mediena būtų perdirbama žaliavos šalyje. Atsižvelgdami į tai, siūlome, kad pirkėjams taikant maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį būtų nurodomas ne įsigytas pirkėjui perduotas, bet pirkėjui perduotas ir pirkėjo perdirbtas žaliavinės medienos kiekis (18^{l.2. punkte}). Šis kiekis taip pat būtų deklaruojamas kaip ir prognozuojamas perdirbti žaliavinės medienos kiekis (18^{l.3. punkte}).

Taip pat siūlome išplėsti laikotarpį, kuriame būtų vertinamas pirkėjams taikomas maksimaliai galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis, numatant ne paskutiniųjų 4 kalendorinių pusmečių laikotarpį, o 6 (18^{l.2. punkte}).

Atkreipiame Jūsų dėmesį ir į tai, kad nutarime siūlomas keisti 17.2 papunktis gali iš esmės pabloginti padėtį rinkoje, jeigu žaliavinės medienos kainos joje pasikeistų mažėjimo linkme. Taip pat visiškai kritinėje situacijoje lieka įmonės, kurios pastaruoju metu negavo galimybės įsigyti medienos iš valstybinių miškų ir prie užsidariusių alternatyvių rinkų prisideda atimta galimybė net dalyvauti medienos pardavimo aukcione.

Atkreiptinas dėmesys, kad nutarime siūlomas keisti 17.2 punktas iš esmės kėsina į laisvos rinkos principus ribojant jau pirmame etape galimą žaliavinės medienos kainos korekciją mažėjimo linkme.

Siūlymai tobulinti Vyriausybės nutarimą papildant 18¹ punkto redakciją (pabraukta):

6. Papildyti 18¹ punktu:

„18¹. Aukciono rezultatai nustatomi tokia tvarka:

18¹.1. pasibaigus aukcionui, EMPS automatiškai sudaroma visų aukciono metu pateiktų pasiūlymų eilė pagal procentinį pirkėjo pasiūlytos kainos ir pardavėjo pradinės kainos skirtumą mažėjimo tvarka. Jeigu dviejų pasiūlymų procentinis kainų skirtumas yra vienodas, prioritetą nustatomas vadovaujantis Tvarkos aprašo 42 punktu. Aukcioną laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašas sudaromas pagal sudarytą pasiūlymų eilę.

18¹.2. nustatant žaliavinės medienos aukcioną pusmetinėms sutartims sudaryti laimėjusių ir teisę sudaryti sutartis įgijusių pirkėjų sąrašą atsižvelgiama į pirkėjams taikomą maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį. Jis nustatomas kaip vidutinis per kalendorinį pusmetį pardavėjo konkrečiam pirkėjui pagal pusmetines ir trumpalaikes sutartis perduotas ir pirkėjo perdirbtas žaliavinės medienos kiekis, padidintas 10 procentų, skaičiuojant pagal Tvarkos aprašo 7.6 papunktį paskelbtus duomenis už paskutinius—4 6 kalendorinius pusmečius iki aukciono vykdymo kalendorinio pusmečio pradžios, tačiau bet kuriuo atveju ne mažesnis kaip 1000 ktm. Maksimalus galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis netaikomas vykdant pakartotinius žaliavinės medienos aukcionus pusmetinėms sutartims sudaryti.

18¹.3. jeigu pirkėjas įgyjo naujų žaliavinės medienos perdirbimo įrenginių, leidžiančių jam perdirbti papildomą žaliavinės medienos kiekį arba pradėti perdirbti žaliavinę medieną – pirmus 24 mėnesius nuo tokių įrenginių įrengimo dienos, nustatant jam maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekį pagal Tvarkos aprašo 18¹.2 papunktį, yra atsižvelgiama į tokių įrenginių per kalendorinį pusmetį prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį (t. y. prognozuojamas per kalendorinį pusmetį perdirbti žaliavinės medienos kiekis pridedamas prie pagal Tvarkos aprašo 18¹.2 papunktį nustatyto maksimalaus galimo pirkti žaliavinės medienos kiekio), kuris kiekvienais paskesniais metais atnaujinamas pagal informaciją, nurodytą Tvarkos aprašo 7.6 papunktyje. Perdirbtos ir prognozuojamas papildomai perdirbti žaliavinės medienos kiekis nustatomas pagal pirkėjo EMPS administratoriui pateiktą ir pirkėjo vadovo patvirtintą informaciją apie naujais žaliavinės medienos perdirbimo įrenginiais prognozuojamą perdirbti žaliavinės medienos kiekį, ši informacija turi būti papildomai patvirtinta nepriklausomo finansų srities auditoriaus. Nepriklausomo finansų srities auditoriaus patvirtinimas rengiamas pagal EMPS administratoriaus parengtą ir EMPS administratoriaus interneto svetainėje paskelbtą užduotį nepriklausomiems auditoriams atlikti sutartas procedūras.“

Pagarbiai, tikimės supratingumo, konstruktyvaus požiūrio ir geranoriškumo Lietuvos gerovei,

VLMPE Asociacijos
Valdybos Pirmininkas

Arvydas Urbis

VALSTYBĖS ĮMONĖ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
El. p. info@am.lt

2022-05-24
| 2022-05-17

Nr. 9.6-S(E)-659
Nr. (66)-D8(E)-2685

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Valstybės įmonė Valstybinių miškų urėdija (toliau – VĮ VMU arba Įmonė) teikia pastabas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimo Nr. 972 „Dėl Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto (toliau – Projektas).

Pažymime, kad VĮ VMU pastabas dėl Projekto nuostatų teikia atsižvelgdama į šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą, kuris įpareigoja Įmonę racionaliai naudoti jai patikėtą Lietuvos valstybės turtą, efektyviai vykdyti veiklą ir veikiant pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nuostatas, vadovaujantis šios įstatymo 9 str. įtvirtintais principais, kad valdant valstybės turtą būtų paisoma ne tik atskirų subjektų verslo interesų, tačiau būtų tenkinami visos visuomenės ir valstybės teisėti interesai, užtikrinta didžiausia finansinė grąža valstybei – šios nuostatos taip pat yra įvirtintos Aplinkos ministro lūkesčių laiške Įmonei, nustatytos patvirtintoje Įmonės veiklos strategijoje.

Įmonės nuomone, yra didelė Įmonės veiklos rizika, kad siūlomi Projekto 19 punkto pakeitimai, praktiškai gali panaikinti pardavėjui VĮ VMU galimybę gauti didžiausią kainą už parduodamą žaliavinę medieną, nes siūlomas įdiegti naujas prekybos organizavimo principas nesudaro galimybės pardavėjui sudaryti visus sandorius už didžiausią pasiūlytą kainą, nes pradinė kaina yra skirtinga ir vertinimas pagal procentinį pirkėjo pasiūlytos kainos ir pardavėjo pradinės kainos skirtumą to neužtikrina.

Pastebėtina, kad, šiuo metu galiojantis teisinis prekybos organizavimo reguliavimas, leidžia Įmonei valdyti aukščiau minėtą riziką, užtikrinti didžiausią įmanomą finansinę grąžą valstybei iš jos parduodamos žaliavinės medienos, nes pradinė kaina yra nustatoma vadovaujantis Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 972 „Dėl Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Tvarkos aprašas) 35 punkto reikalavimais¹.

Siūlomos Projekto 19 punkto nuostatos galėtų būti vertinamos kaip turinčios neigiamą poveikį Įmonės nustatytiems (iškeliamiems) tikslams, tai yra Įmonės papildoma veiklos ir atitikties rizika. Prašome atsižvelgti į pateiktas pastabas dėl galimo neigiamo rizikos poveikio, jeigu būtų patvirtintos Projekto 19 punkto pirmosios pastraipos nuostatos dabar siūloma Projekto redakcija.

Manoma, kad didžiausias procentinis pirkėjo pasiūlytos kainos ir pardavėjo pradinės kainos skirtumas ne visada bus didžiausia pardavėjui (VĮ VMU) siūloma kaina. Šiuo metu Tvarkos aprašo 2 p. nurodyta, kad jei žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų pardavėjas turi teritorinius padalinius, tuomet Tvarkos aprašo 4, 13, 17, 20, 23, 24, 28, 29, 35-40, 45 punktuose nurodytos nuostatos turi būti taikomos kiekvienam teritoriniam padaliniiui atskirai.

Teikiame pavyzdžius:

Paskutinio	PP-E	PP-E	PP-E	PP-E
------------	------	------	------	------

¹ „Medienos pradinė kaina yra lygi pardavėjo vykdyto paskutiniojo įvykusio aukciono parduoto atitinkamo sortimento ar miško kirtimo liekanų vidutinei svertinei kainai, kurią privalo apskaičiuoti pardavėjas.“

įvykusio aukciono kaina, Eur/ktm	53,5 Dubravos RP	47,37 Jurbarko RP	70 Kretingos RP	81,25 Tauragės RP
Pirkėjo pasiūlyta kaina, Eur/ktm	70	55	81	83
Procentinis skirtumas	30,8	16,1	15,7	2,2
Sandoriai, kaina, Eur/ktm (galima situacija)	Sudarytas sandoris (už pasiūlytą 70 Eur/ktm kainą)	Sudarytas sandoris (už pasiūlytą 55 Eur/ktm kainą)	Nesudarytas sandoris (už pasiūlytą 81 Eur/ktm kainą)	Nesudarytas sandoris (už pasiūlytą 83 Eur/ktm kainą)

Įvertinus aukščiau išdėstytą, darytina išvada, kad ne visada didžiausias procentinis pirkėjo pasiūlytos kainos ir pardavėjo pradinės kainos skirtumas gali būti didžiausia pardavėjui (VĮ VMU) gaunama kaina ir tai gali neigiamai įtakoti galutinę parduodamos medienos kainą. Labai didelės žaliavinės medienos paklausos laikotarpiu, kai paklausa viršija pasiūlą, ir yra tikimybė, kad sandoriai bus sudaryti visai aukcione siūlomai įsigyti žaliavinei medienai, minėta rizika mažėja.

Generalinis direktorius

Valdas Kaubrė